

Методичні рекомендації
щодо організації трудової діяльності дітей
(умови формування інтересу до занять різними видами дитячої праці)
Молодший дошкільний вік

Самообслуговування

Щоб діти швидше навчилися одягатися в певній послідовності (колготки, штани, взуття, кофта, шапка, пальто), у роздягальню їх можна впускати по кілька чоловік, а решта дітей в цей час грається під наглядом помічника вихователя. Вихователь повинен показати і пояснити дітям, як вдягати колготки, взувати взуття, як його зашнурувати. Спостерігаючи одночасно за невеликою кількістю дітей, вихователь має можливість простежити за тим, як одягається кожна дитина, непомітно надати допомогу, запропонувати дітям допомагати одне одному. Якщо вихователі дотримуватимуть цього правила (почергового заходу дітей у роздягальню), то протягом 4 тижнів майже всі діти навчаться швидко вдягатися. Одягання дітей на прогулянку в зимово-осінній період повинно тривати 7-10 хвилин. Щоб діти навчилися одягати колготки, бажано на перших етапах на передній стороні зробити якусь помітку (пришити гудзик, щось вишити тощо). Щоб п'ятка зразу опинилася на місці, колготи треба надівати з носка, спочатку зібравши їх у гармошку. Для того, щоб правильно надіти сукню, светр, шапку треба спочатку визначити, де у них перед (зробити помітки).

Вихователь вчить дітей послідовно роздягатися після прогулянки: пальто, шапка, кофта, взуття, штани, колготки.

Під час роздягання до сну треба дотримуватися такої послідовності: дівчатка спочатку знімають сукню, хлопці – сорочку і шорти, вішають їх на спинку стільця, одягають піжаму, скидають колготки, шкарпетки, вішають їх на перекладину стільця (внизу). Взуття знімають біля ліжка і тут же його акуратно ставлять.

Вихователь вчить по мірі роздягання складати речі на місця. На одязі дітей обов'язково повинні бути петельки. На верхню полицю шафи діти складають: шапку, шарф, рукавички. На крючок вішають за петельки: пальто, штани, колготки. На середню полицю можна покласти шкарпетки і взуття для приміщення. На нижню полицю ставлять взуття для вулиці.

Якщо дитини ще самостійно не помічає неохайності у своєму зовнішньому вигляді, вихователь пропонує подивитися на себе в дзеркало і побачити неохайність. Вихователь підказує як її можна усунути (витерти носовичком, застібнути гудзик, заправити сорочку тощо).

Господарсько – побутова праця

Проводиться у формі доручень, які дають не одразу, а поступово, починаючи

з маленьких і найбільш життєво необхідних.

Починаючи новий навчальний рік, вихователі з перших днів ознайомлюють дітей з груповою кімнатою і порядком у ній, пояснюють обов'язки малюків у підтриманні порядку. З дорученням звертатися треба індивідуально до кожної дитини.

Розподіляти доручення треба так, щоб кожна дитина виконувала щодня якусь, хай і незначне, трудове доручення.

З другого півріччя вводиться чергування по їдальні. Діти за допомогою дорослого виконують прості прийоми сервірування: розкладають на столи серветки, ставлять хлібниці, серветниці, тарілки, розкладають ложки.

Чергові повинні накривати на стіл за 10 -15 хвилин до часу, встановленого за режимом для прийняття їжі. Чергові сідають їсти першими. У молодшій групі бажано оформити куточок чергових. Під час чергування діти користуються білими фартушками.

Праця в природі

Проводиться у формі доручень з використанням необхідного обладнання: ситцеві фартушки, підрублені ситцеві серветки розміром 30×30 для витирання пилу. Праця проходить під керівництвом вихователя.

Середній дошкільний вік

Самообслуговування

Вихователь продовжує розвивати навички самообслуговування, поступово залучаючи дітей до посиленої повсякденної праці не тільки для самих себе, а й для колективу. Підвищуються вимоги до якості виконання трудових завдань і до самостійності дітей, виховується звичка стежити за своїм зовнішнім виглядом. Діти повинні стежити за своєю зачіскою, якщо волосся недовге, самостійно знімати і з допомогою дорослих одягати плаття, білизну, верхній одяг, взуття, бережно поводитися з ними, роздягатися в певному порядку.

Господарсько – побутова праця

З початку року слід чітко розподілити дітей за різними видами чергувань так, щоб кожна дитина по черзі виконувала обов'язки чергового на різних ділянках роботи. Дітей призначають черговими по двоє в різних видах чергувань. По кожному з них чергові працюють 1-2 дні.

Призначення чергових на кожний день може бути оформлене у вигляді списку (для вихователя). Для того, щоб діти самі бачили, коли їм випадає чергувати, використовують дошку чергових, на якій по різних видах чергувань вивішують індивідуальні значки у вигляді геометричних фігур або зображення різних предметів, іноді фотокартки дітей (невеликого формату). Ці значки потрібно вивішувати заздалегідь, тоді вихованці краще пам'ятають про чергування і приходять у цей день до дитячого садка раніше.

У цій групі збільшується об'єм роботи чергових по їдальні. Вони розставляють блюдця, чашки, тарілки, біля кожної тарілки з правого боку розкладають ложки, виделки. Доцільна така організація сервірування столів: помічник вихователя розстеляє скатертини, або серветки (які змінюються по мірі забруднення, але не менше 2 разів на тиждень), ставить на стіл всі тарілки, які складені одна в одну, чашки на підносі, ложки і виделки у спеціальних відерцях. Діти беруть звідси посуд і розставляють на місця, де сидять діти. Чашки можна брати по дві, обов'язково за ручки. Чергові самостійно наповнюють склянки серветками і носять їх з роздавального стола на дитячі. Ложку і виделку кладуть з права від тарілки: виделку – вістрям угору, ложку – опуклістю донизу.

Після прийняття їжі діти збирають посуд: кожна дитина ставить свою тарілку на тарілку дитини, яка сидить поруч, просить припідняти ложку. Чергові збирають зі столу хлібниці, склянки з серветками, а помічник вихователя – тарілки. Діти змітають крихти зі столу, складають скатертини, звертаючись за допомогою к другому черговому. Зручніше показати дітям прийом складання скатертини: взяти за кінці, скласти її на столі навпіл, потім ще раз навпіл і тільки тоді складають по довжині. Діти сервірують столи в певній послідовності: застилають їх скатертинами чи розкладають серветки, прикрашають букетами квітів, ставлять хлібниці, серветниці, блюдечка, чашки, тарілки, розкладають ложки, виделки, ножі.

Чергування по заняттях вводиться з другого півріччя.

Прибирання матеріалів черговими не звільняє всіх дітей від прибирання свого робочого місця. Кожна дитина після закінчення заняття збирає і складає в коробку свої олівці, кладе на місце малюнок, пластилін, мис пензлик, прибирає обрізки паперу тощо, а чергові прибирають усі матеріали до шафи, збирають малюнки і несуть їх на стіл вихователя.

На початку чергування вихователь доручає дітям розкласти матеріали на столи дітей тільки ті, які підготував сам.

Праця в природі

Діти під керівництвом вихователя систематично працюють у куточку живої природи, в якому тепер стає більше рослин і тварин. Вони по черзі поливають рослини, вчаться правильно тримати поливальник. При цьому вихователь пояснює, що рослини слід поливати водою, яка трошки постояла в кімнаті, бо вода, взята з-під крана, дуже холодна. Вихователь нагадує, що рослини слід витирати від пилу, і показує, як це робиться. Протягом року діти повинні навчитися поливати рослини і тримати їх у чистоті.

Кожного дня діти середньої групи доглядають риб в акваріумі. Під керівництвом вихователя діти в одні й ті самі години годують рибок.

Вихователь показує, скільки корму давати рибкам, пропонує стежити за тим, щоб їжа не залишалася в акваріумі, бо це забруднює воду. Замінює воду в акваріумі вихователь у присутності дітей і за їх активною участю. Пояснює, що рибок слід виловлювати сачками, показує, як тримати сачок і як виловлювати рибку, пропонує кільком дітям виловити рибку і пересадити в інший посуд. При цьому кілька дітей миє камінці.

Діти кожного дня доглядають пташок: готують їм їжу, миють годівниці, поїлки, замінюють папір, насипають пісок, випускають пташок політати тощо. Птахів і тварин діти доглядають під керівництвом вихователя, який нагадує їм послідовність виконання того чи іншого трудового процесу, звертає увагу на акуратність у роботі, перевіряє і оцінює її результати, заохочує тих дітей, які добре виконали свої завдання і допомагали своїм товаришам, що не встигли або не вміють виконати той чи інший вид трудового доручення.

Старший дошкільний вік

Самообслуговування

Діти вже акуратно одягаються і роздягаються в певному порядку, самостійно стежать за порядком у своєму одязі, мають завжди акуратний вигляд, акуратно складають і вішають свій одяг, чистять верхній одяг щіткою, за допомогою дорослих розбирають і прибирають після сну своє ліжко, акуратно складають покривало (удвох).

Обсяг умінь і навичок по самообслуговуванню, передбачений програмою виховання в закладі освіти, є для кожної вікової групи необхідним і обов'язковим.

Господарсько – побутова праця

До змісту праці чергових по їдальні входить повне сервірування столів, збирання посуду після їди.

Чергові повинні накривати на стіл за 10-15 хвилин до часу, встановленого за режимом для прийняття їжі. Під час сніданку і полуденку чергові сідають за столи після того, як подадуть усім дітям гарячі страви. Чергові сідають їсти першими. Поки чергові не закінчили їсти, другу страву, під час обіду подає дітям помічник вихователя. Закінчивши їсти, чергові включаються в роботу – подають дітям другу страву.

Щоб полегшити роботу чергових, кожна дитина після їди ставить тарілки на середину стола, складаючи їх одна на одну.

Не можна допускати, щоб діти сідали за столи, коли страви ще не розставлені, сніданок і полуденок ставлять відразу повністю. Під час обіду діти сідають тільки тоді, коли на столі стоять перша і третя страви. Не можна

допускати перерв у подаванні страв.

Діти під час сервірування повинні дотримуватися чіткої послідовності: помити руки, надіти фартухи чергового (білі ситцеві), розстелити скатертини, розставити столові прибори, тарілки з хлібом, перевірити усе і запросити дітей до столу.

Збільшується темп роботи, організованість, охайність.

Діти повинні знати: весь посуд ставити в одну лінію, відстань від краю стола до краю тарілки має бути близько 2 см, ніж кладуть праворуч від тарілки лезом до неї. Всі прибори необхідно розташовувати паралельно один до одного і перпендикулярно до краю столу.

Зміст роботи чергових по заняттях збільшується. Діти розставляють стільці, підбирають роздавальний матеріал, розкладають його по конвертах, наливають в розетки фарбу, гуаш, клей, приносять в групу посібник для занять. У спортивній залі витирають пил з обладнання, виносять його на необхідне місце. Допомагають муз керівникові розставити стільці, підібрати атрибути для заняття (прапорці, стрічки, обручі тощо). Іноді робота чергових може переноситися: наприклад, нарізати геометричні форми для занять, принести із методичного кабінету картину, наочний матеріал зручніше напередодні.

Якщо в середній групі вихователь доручає дітям лише розкладати матеріал на столах, то в старшій групі – самим підготувати деякі матеріали: розвести фарбу, нарізати аркуші паперу, відрахувати потрібну на кожний стіл кількість лічильних паличок тощо.

Праця в природі

Чергування по куточку природи вводиться з початку року. Навчають дітей цій новій формі організації праці на заняттях.

Діти повинні самостійно доглядати за рослинами, добиватися високої якості виконання робіт. Вміти обприскувати, розпушувати землю, обрізати сухі листя, знати послідовність виконання робіт і значення кожного прийому.

Весною і влітку підживлювати рослини розчином удобрення, приготовленим вихователем.

Доцільно організувати чергування протягом 2-3 днів, щоб дати дітям більше часу для спостережень за рослинами. Чергування в куточку природи проводити в першу половину дня, в другу половину краще використовувати індивідуальні доручення. Чергування не виключає використання доручень.

Якщо в групі багато рослин і чергові не в змозі все обслужити, за деякими доглядають діти, які отримали індивідуальні завдання – трудові доручення. Ці доручення можуть бути епізодичними та більш тривалими, розраховані на декілька днів.

Час від часу, також в другій половині дня, вихователь збирає чергових, проводить з ними бесіду про те, як вони виконують свої обов'язки, що нового помітили в об'єктах живого куточка.

Коли діти звикнуть до чергування, вихователь знайомить їх з новими видами догляду за рослинами: обприскування, обрізка сухих листів, розпушування землі, навчає новим прийомам догляду. Це краще робити в кінці заняття по ознайомленню з кімнатними рослинами, причому слід пояснювати значення кожного прийому, забезпечити дітей необхідним для виконання робіт інвентарем. Розпушуванню землі вихователь навчає дітей на рослинах, які мають достатньо глибоку кореневу систему (щоб діти не пошкодили її).

Починаючи з другого півріччя вводять ускладнення в знайомі дітям види догляду: вихователь звертає увагу на те, що взимку рослини майже не ростуть, багато які не квітнуть, тому поливати їх необхідно рідше. У кінці березня – на початку квітня, коли пробуджується життя рослин, чергові починають їх удобрювати. Чергові також здійснюють повсякденний догляд за тваринами куточку природи під контролем вихователя: годують їх, знають норму годування, склад харчів. Миють поїлки та годівниці, чистять клітки. Приймають участь в заміні води в акваріумі. У другому півріччі ускладнюється робота чергових: їм пропонують посіяти овес для шпаків (заняття з посіву вівса в старшій групі не проводиться, діти сіють овес під час чергування)

Під керівництвом педагога чергові регулярно ведуть календар погоди, доглядають за тваринами, які мешкають на майданчику (якщо такі є), годують зимуючих на майданчику птахів, ведуть спостереження за ними.

Щоб праця принесла бажані результати, вихователь повинен спочатку сам гарно вивчити, як доглядати за тваринами, як та чим годувати їх, а потім передати ці знання дітям і ретельно планувати їх роботу в куточку природи.

Ручна праця на відміну від занять з образотворчої діяльності організовується і проводиться з невеликими групами дітей, що дає вихователеві можливість правильно показувати прийоми роботи з інструментами і матеріалами. Її можна організувати в часи, відведені за режимом для ігор, перед обідом, після сну, а влітку і навесні – вранці, коли діти приходять до садка.

Щоб охопити всіх дітей, ручну працю слід організовувати кілька разів на тиждень.

Ручну працю, як і інші види праці, вихователь планує в календарному плані. Коли праця організовується вперше, в плані слід записати програмні завдання, послідовність подання матеріалу, способи організації дітей,

прийоми їх навчання і виховання. Коли ж завдання проводяться повторно, вихователь записує коротко, що робитиме, покладаючись на попередні записи.

Ручну працю можна проводити у формі колективної праці, яка планується як на заняттях, так і в повсякденному житті. Плануючи колективні форми праці (1-2 рази на тиждень), вихователь зазначає зміст, місце проведення, форму організації колективних взаємовідносин, контроль і оцінку дій дітей, розподіл обов'язків, використаний матеріал.

Інноваційні технології

Протоколом рішення педагогічної ради №1 від 31.08.2020 р. схвалено використання **інноваційних педагогічних технологій** у дошкільному навчальному закладі. Тож головною метою діяльності закладу було методичне забезпечення інноваційної діяльності педагогічних працівників, створення оптимальних умов для їх якісного професійного зростання. Найбільш успішно в своїй роботі впроваджують інноваційні технології вихователі: Руденко О.А. та Охріменко О.В.(методика навчання дітей раннього віку Глена Домана, коректурні таблиці, палички Кюїзенера, мнемотехніка, інженірінг); Веселова В.І.(технологія фізичного виховання дітей М. Єфименка, хатха-йога); Котенко Н.О та Скорик Н.М. (логічні блоки З.Дьєнеша, виховання казкою); Мартинова О.А. та Шевченко Л.М.(складання розповідей за сюжетними картинками Н.Гавриш, логічні блоки З.Дьєнеша).

Інновації в методичній роботі з педагогічними кадрами

Методична служба дошкільного навчального закладу по-інноваційному підійшла до проведення аналізу відкритих форм роботи з дітьми, впроваджуючи **метод «Шість шляп Едвардо де Боно»**. Сутність методу полягає в тому, що кожна шляпа має своє завдання: біла шляпа – аналізується вся інформація, факти; червона – емоції, почуття, слід запропонувати свої пропозиції, інше бачення; жовта – знайти позитивні моменти й озвучити їх; чорна – проявляючи обережність, звернути увагу на недоліки, дати критичну оцінку (якщо така мала місце); зелена – відмітити творчі та креативні моменти, прогресивні ідеї; синя – підведення підсумків: що треба ще зробити, яку мету поставити, щоб вирішити завдання. Вдягнувши шляпу певного кольору, педагог аналізує лише те, що вимагає колір. Адже для деяких педагогів повний аналіз – багаторівнева задача, виникає невпевненість, плутанина. Використання даного методу дало можливість зробити аналіз більш об'єктивним, конструктивним, ефективним та різноплановим. Кожного разу вихователь одягає шляпу іншого кольору, випробує себе в різних аспектах.

Семінар-практикум для вихователів на тему:
«Організація діалогічного спілкування дошкільників»
(підготувала вихователь-методист Т.Д.Артюх)

План семінару

Заняття	Тема	Питання, що розглядаються	Відповідальний
1	Діалогічна мова – шлях до взаємопошуку, спільних думок та почуттів.	1.Створення необхідних умов для організації мовного середовища дошкільників.2.Комунікативна вмотивованість дитячих висловлювань.3.Роль діалогу для розвитку дитини.	Вихователь-методист Вихователі
2	Форми, методи, прийоми навчання дітей діалогу.	1 .Відповідність методики розвитку мови задоволенню потреб дитини в спілкуванні.	Вихователь-методист
		2.Сюжетно-рольова гра як показник комунікативної компетенції дітей.3.Ефективність застосування прийому драматизації.4.Словесна творчість (бесіда, складання розповіді по картині, опис предметів).	Вихователі Вихователі Вихователі
3	Роль педагога в засвоєнні дітьми діалогічного спілкування	1 .Оволодіння педагогом основний методичний прийомів розвитку мови.2.Керівництво самостійним театралізованими іграми дітей.3.Участь дорослого в дитячих іграх в ролі партнера, співрозмовника.	Вихователь-методист Вихователі

Заняття №1.

Що ж таке діалогічна мова? Давайте спробуємо разом знайти відповідь на поставлене питання. Згадаємо вірш Олени Пчілки „Журавель”:

– Не зву тебе „ журавель”, щоб я не журився, назву тебе „ веселиком”, щоб я веселився! Будь здоров, веселику! До якої форми мови відносяться ці рядки? Це діалог чи монолог? (Монолог.) Про що говориться в ньому? (відповіді вихователів – учасників семінару.)

А ось вірш, що написав Степан Пушик „ Веселики – Журавлі”.

– Веселики – журавлі,

що несете на крилі?

Чи то радість?

Чи то сміх?

Може, снігу повен міх?

– Несемо всім вам тепло,

– щоб усе цвіло й росло!

Розмова журавлів з кимось – це не монолог, а....(діалог). Для чого герої вірша ведуть діалог? (Висловлювання вихователів). Навіщо люди вступають у мовне спілкування?

Давайте згадаємо приказки та прислів'я, в яких відображений віковий досвід діалогічного спілкування. (Керівник семінару промовляє кожне прислів'я так, щоб учасники могли по даному початку згадати його кінець).

Розум добре, а два....(краще).

Однією рукою вузла....(не зав'яжеш).

Не той друг, що медом маже, а той ...(хто правду каже).

Тому, спираючись на свій життєвий досвід, прослухавши віршовані фрагменти та прислів'я, як можна охарактеризувати діалогічну мову? (Відповіді вихователів).

Так, діалогічна мова – це коли ведуть бесіду двоє (чи більше) людей на будь-яку тему. Діалогічна мова передбачає очікування відповіді та готовність відповісти самому. Але повноцінним діалогом вважається не просто обмін інформацією, а така взаємодія партнерів, при якій вони поважають один в одному особистість, це особистісне спілкування, обмін

почуттями, співпереживаннями, пошук взаєморозуміння. А головне – це шлях до спільних думок, до співпраці, загальної діяльності.

Чи вміємо ми спілкуватися з дітьми? Щоб відповісти на це запитання, зробимо наступне. На одному аркуші паперу кожен із вас напише відповідь на запитання: „Що найголовніше в діалогічному спілкуванні вихователя з дитиною?”. (Написати треба лише одне речення). А поки що давайте поговоримо. Як ви гадаєте, чи даємо ми дітям зразок спілкування один з одним? В яких випадках діти частіше спілкуються один з одним?

Як ви розумієте партнерські відношення з дітьми? Чи є партнерською позиція дорослого навчати? (Висловлювання педагогів).

Коли всі учасники семінару письмово дадуть відповідь на поставлені питання, їх відповіді зачитуються, після чого організовується обговорення різних точок зору та робиться узагальнення.

Як діти спілкуються між собою? В яких режимних моментах та в яких видах діяльності діти спілкуються один з одним? Чи вміють вони спілкуватися? Які в них виникають проблеми? Із – за чого виникають конфліктні ситуації? (Висловлювання вихователів).

Підсумовуючи відповіді вихователів варто зазначити: спілкування дітей та їх діалогічну мову не можна назвати сформованими. У дошкільників спостерігається інтерес до ровесників та багато чисельні спроби привернути до себе увагу, але діалог не відбувається: кожна дитина говорить про своє і не чує того, хто говорить.

Чому ж так важливо, щоб діти спілкувалися один з одним? Що дає дитині діалог з ровесником? (Висловлювання педагогів). Узагальнюючи версії педагогів керівник семінару підводить підсумок: під час ведення діалогу з ровесником дитина отримує досвід рівності в спілкуванні; вчиться контролювати себе та співрозмовника; вчиться говорити зрозуміло, зв'язано, ставить питання, відповідає, розмірковує, аргументує, висловлює пропозиції та побажання.

Заняття № 2

Повернемось до того чи достатньо уваги та часу приділяється спілкуванню з ровесниками в методиці з розвитку мови? (Висловлювання педагогів). Які форми та методи використовуєте ви для розвитку діалогу ровесників?

– Для розвитку діалогу дітей з ровесниками необхідно збагатити зміст мовного виховання та вдосконалити форми та методи мовної роботи.

– Новий зміст пропонує стимуляцію висловлювань дітей з особистого досвіду; організацію словесної колективної творчості(співтворчість); навчання діалогу: уміння слухати й чути співрозмовника, підтримувати мовну й ігрову взаємодію, відповідати на висловлювання партнера, розмірковувати, аргументувати висловлювання.

– До нових форм організації діалогу дітей з ровесниками відноситься робота з підгрупами, організація простору спілкування;ігрова та комунікаційна мотивація занять.

– Методами та прийомами розвитку діалогу є: групові бесіди; спільна діяльність під час проведення занять з малювання, конструювання, художньої праці, ліплення; театралізовані ігри (ігри – драматизації, інсценізація); дидактичні ігри.

– Доцільно частіше організовувати дидактичні ігри парами з дотриманням певних правил: дотримуватись черги при ігрових та мовних діях; слухати партнера; не повторювати сказаного; доповнювати висловлювання партнера; ввічливо вносити пропозиції, побажання, незгоду; розмірковувати, доводити своє судження.

Щоб спілкування дітей було природним, важливо, щоб вони говорили та діяли під впливом щирих почуттів, по особистому позову. Але при цьому необхідно, щоб не було шумно, щоб діти чули педагога та самих себе. Тут заняття підгрупами необхідні.

Які прийоми ви використовуєте для недисциплінованого залучення та утримання уваги дітей? (Висловлювання педагогів).

В дошкільній дидактиці накопичений великий досвід недисциплінованого управління увагою дітей? Це і елементи ряження педагога та дітей, несподівані сюрпризні моменти, перш за все несподівані нові цікаві дії педагога (малювання, принесення іграшок, особливо, які рухаються, звучать, плавають, запалена свічка, нова організація простору спілкування).

Особливу роль відіграє комунікативна вмотивованість дій та висловлювань дітей. Мотив – поштовх діяльності, те, ради чого вона відбувається.

Мотиви педагога та дітей часто не співпадають. Наприклад, нам треба, щоб діти вчилися переказувати текст, багато разів його повторили та запам'ятали. А дітям це не цікаво. Немає спонукаючого мотиву. Але ми перебудували педагогічний процес і запропонували дітям пограти в казку (саму в ту, яку

хочемо навчити переказувати). Демонструємо дітям елементи казкових костюмів, „чарівну паличку”. І зміст комунікативної ситуації змінюється.

Це вже не заняття по переказуванню казки, а цікава для дітей справа: ряження, драматизація, гра. Дітям не цікаво описувати іграшку, яку всі бачать.

Щоб опис став цікавим, можна використати такий прийом: звірі хваляться, хто з них красивіший, хто краще вдягнений.

Які ще прийоми ви застосовуєте, щоб дітям було цікавіше описувати іграшки, картини, розкажіть про них? (Висловлювання педагогів).

Великою спонукальною силою є прийом драматизації, який можна використати і при малюванні, і при розповіді казки. Діти показують, як вони дмухають на кульбабку, на сніжинку, які намалювали, „з’їдають” ягідку на аплікації, „печуть пиріжки”, чекаючи маму – козу.

Співвідношення слова та виразності рухів організовує структуру дитячих висловлювань, робить мову динамічною.

А тепер поговоримо про методи та прийоми навчання дітей діалогу з ровесниками. В методиці розвитку мовлення розглядаються два основних методи розвитку діалогу: розмова педагога з дітьми та бесіда.

Діалогічному спілкуванню з ровесниками служить прийом спільного складання дітьми розповіді: одна дитина розпочинає розповідь, друга її продовжує, наступна завершує. Це може бути складання по картині, серії картин, по набору іграшок, за потішкою. Розповіді можна записати та оформити альбом дитячої словесної творчості. Цікавим прийомом, що створює основу для діалогу дітей, являється спільне малювання ілюстрацій до оповідань.

Дитяча словесна творчість тісно пов’язана з грою. Є такий цікавий прийом організації спільної гри – фантазії, гри – твору.

Діти вдвох складають „кіно”. Перший кадр складає – схематично малює та озвучує – перша дитина, другий кадр – розвиток сюжету – її партнер.

Особливо важливим для розвитку діалогічної мови має діяльність кооперативного типу, перш за все творча сюжетно – рольова гра, в якій діти спільно створюють предметно – ігрове середовище, придумують тему, розвивають сюжет, розігрують рольові діалоги та по ходу вступають в різноманітні реальні взаємовідношення.

Сюжетно – рольова гра тут розглядається, як показник комунікативної компетенції дітей.

За спостереженнями, в іграх з ляльками діти проявляють більше самостійності і більше говорять, звертаючись до партнера по грі. В іграх по ряженню діти більше милуються собою, говорять для себе.

Народні ігри використовують різні способи налагодження діалогічного спілкування з ровесниками.

ПЕРШЕ. Орієнтація на партнера, необхідність слухати та чути його, дивитися в вічі. Це ігри типу „Відгадай по голосу”, „Що змінилося?” (уважно розглянути і запам’ятати зовнішність партнера, відгадати, які зміни у ньому відбулися).

ДРУГЕ. Установка на відповідь, необхідність слухати мову партнера, готовність своєчасно відповісти йому, (гра „Садівник “). ТРЕТЄ. Підтримання діалогу через обмін висловлюваннями(запитання, коментарі, спонукання). Це діалоги всередині діалогу, в якому закладені ритуали (формули) привітання, прощання, типу:

- Гуси, гуси!
- Га, га, га
- їсти хочете? Так, так, так!

Заняття № 3

Як ви вважаєте, чи потребують діти допомоги дорослого в процесі діалогічного спілкування з однолітками? Якою повинна бути ця допомога? (Висловлювання педагогів).

Так, щоб діти могли змістовно спілкуватися один з одним, необхідні певні умови для їх спільної діяльності, для взаємодії в грі, в повсякденному житті. Які ці умови? (Висловлювання педагогів).

Перш за все для спілкування дітей необхідні матеріальні умови: тобто, розвиваюче середовище (ігрові кімнати, повністю пристосовані для самостійної діяльності дітей, міні – майстерні, кабінети, міні – театр, міні-школа і т.п.), можливість обрати заняття за інтересами, використовувати багатофункціональні меблі та модулі для організації творчих ігор з використанням предметів – замінників.

Дуже важливі прийняті в дошкільному закладі правила поведінки, що дозволяють дітям самостійно користуватися посібниками та іграшками,

вільно рухатись по всій території (звичайно, довести до відома про це вихователя та у відведений для самостійної діяльності час).

Збагаченню життєвого досвіду дітей, а також змісту їх спілкування є колективні відвідування театрів, екскурсії та прогулянки по цікавих місцях міста, мікрорайону, читання книг.

Однією з важливих умов налагодження спілкування між дітьми -організація гнучкого режиму занять, робота педагогів з підгрупами дітей.

Запитання до учасників семінару

З якими труднощами ви зустрічаєтесь, проводячи заняття підгрупами? Що дають такі заняття дітям? Якій формі організації діяльності дітей — фронтальній чи підгрупами – ви надаєте перевагу ? (Думка вихователів).

В методиці розвитку мови розглядаються два основних методи розвитку діалогу: розмова вихователя з дітьми та бесіда.

Розмова дитини з дорослим є джерелом змісту діалогу та прикладом способів його поведінки.

Напишіть, в які режимні моменти, за чиєю ініціативою (вашою чи дітей) ви розмовляєте з ними. Давайте підсумуємо наш досвід.

В який час зручніше говорити з дітьми? Які питання діти обговорюють з вами та за чиєю ініціативою? Чи допомагають вашому зближенню з дітьми розмови в повсякденному житті? (Висловлювання вихователів).

Бесіда відрізняється від розмови – підготовкою, продуманістю, масштабністю теми, змісту. Бесіди проходять організовано, у вигляді занять чи фрагментів занять.

Запитання до педагогів Які види бесід ви використовуєте на заняттях з дітьми ? Яка тематика їх ? Чи подобаються дітям заняття – бесіди ?

Чи легко утримати увагу дітей ? Якими прийомами ви намагаєтесь заволікти увагу дітей до теми бесіди ? Який основний прийом ведення бесіди?

Рекомендації для вихователів

1) Будь-яке заняття з дітьми – це передача знань, формування умінь та навичок. Щоб заняття викликало інтерес дитини, бажання займатися, необхідно підбирати різноманітні форми його проведення. Якщо ви щодня спілкуєтесь з дітьми одним і тим же способом, це не цікаво дітям.

2) В спілкуванні з дітьми, на заняттях не рідко виникають ситуації які змушують вихователя, “вийти із себе”. Вихователь не стримується, він стомлюється від непослухів, зривається на крики та погрози. Необхідно пам’ятати “Крик – це вірна прикмета відсутності культури людських відношень”(В.О.Сухомлинський)

3) Велике значення в спілкуванні з дітьми має настрій. Вихователь повинна слідувати

за своїм настроєм. Тут необхідно володіти майстерністю перевтілення, бути актором. Цей момент дуже важливий, так як поганий настрій передається дітям, впливає на їх сприйняття, готовність розуміти. Діти завжди тягнуться до людей, які мають веселий настрій, дітей сковує почуття суму незадоволеності дорослих.

4) Необхідно ставитись до всіх однаково і до кожного по-різному. Щоб кожна дитина розуміла, що її люблять, і люблять по-особливому.

5) Працюючи з дитячим колективом, вихователь повинен знати індивідуальні особливості дітей. Бережне відношення до особистості дитини – це признання її не схожості, особливостей прояву характеру, вчинків.

6) Важливою умовою оптимізації спілкування з дитиною є уважність, проникливість та неспіх. Дитина хоче нам щось сказати, а ми, дорослі, не вислуховуючи кидаємо необережні “Потім, зараз не до цього”. Забуваючи, що у кожної дитини виникає ситуація, коли їй виключно важливо з кимось поговорити, поділитися своїми спостереженнями, думкою, відкриттям.

Семінар-практикум для педагогів

Лекція-діалог «Сучасні проблеми формування природничо-екологічної компетентності дошкільників»

Мета: спрямувати діяльність педагогічного колективу на формування всебічно розвиненої особистості, з екологічною свідомістю та загальнолюдськими якостями, починаючи з дошкільного віку і завершуючи її вступом до школи.

План проведення

1.

1. Актуальність проблеми екологічного виховання дошкільників (лекція-діалог – вихователь Шевченко Л.М.)

1. Практичні поради та рекомендації щодо екологічного виховання дітей (вихователь-методист Артюх Т.Д.)

1.Тези лекції-діалогу.

У листі МОН України від 20.05.2015р. №1/9-249 «Щодо організації освітньої роботи в дошкільних навчальних закладах у 2015-2016 навчальному році» визначено, що враховуючи «...економічну ситуацію в країні та з метою підвищення якості дошкільної освіти, забезпечення їх поступального інноваційного розвитку у 2015-2016 навчальному році пропонуються такі змістовні напрямки, одним з яких є екологічне виховання».

У програмах виховання і розвитку дітей дошкільного віку велика увага приділяється ознайомленню дітей зі світом природи. Саме в програмах природне довкілля вважається найважливішим засобом формування гармонійної, всебічно розвиненої особистості, яка володіє знаннями й навичками екологічно доцільної поведінки в природі. У програмі розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» цей зміст розкривається в розділі «Ознайомлення з природою», який структуровано за підрозділами –природи Землі, природа Космосу та екологічне виховання в усіх вікових групах.

Екологічна освіта – це не лише екологія особистості, свідомості, душі, культури. Малюк засвоює її шляхом накопичення особистісного досвіду в навколишньому просторі, набуття екологічного досвіду в спеціально створених умовах, а також шляхом творчого переосмислення отриманого досвіду.

У цьому складному пізнанні світу природи особлива роль відводиться дорослим. Педагоги мають пам'ятати, що вони повинні не лише дати дітям знання про природу, але й стати головними організаторами природоохоронної діяльності у своїй місцевості, любити природу й навчати цьому дитину. Для того, щоб виховати в дітей еколого

доцільну поведінку, засновану на чуттєвій сфері, слід привчати їх активно працювати на заняттях екологічного спрямування, з цікавістю брати участь у екскурсіях та прогулянках у природу, проявляти самостійність й ініціативу під час трудової діяльності, природоохоронних акцій. А основі наукових знань у дітей мають вдосконалюватися навички природо відповідальної поведінки, природоохоронної діяльності; сформовані моральні якості – цілеспрямованість, наполегливість, старанність, працелюбність, відповідальність, спостережливість. Спілкування з природою має зробити

життя дітей яскравішим, багатшим, радіснішим, а на цій основі сформуватися почуття любові до природи рідного краю та в цілому.

2. Діалог з педагогами.

1. Назвіть методи та прийоми, які ви використовуєте в роботі з дітьми по вихованню в них бережного відношення до природи.
2. Чи виникають у дітей питання, пов'язані з негативним відношенням людей до навколишнього середовища?
3. Як ви на них відповідаєте?
4. Назвіть приклади з життя ваших вихованців, де ви помітили паростки доброти в дітей по відношенню до живих істот (під час проведення екскурсій, спостережень, індивідуальних бесід тощо).

Любов до природи слід виховувати з раннього дитинства. У народі говорили про те, що дітей, які не вміють ходити, треба частіше виносити на свіже повітря, щоб вони мали бачити рідне небо, дерева, квіти. Адже все це залишається в дитячій душі і покладає основи любові до рідної природи.

Основним засобом виховання любові до природи є знання про неї. С.Ф.Русова відзначала: «Ми можемо любити тільки те, що знаємо». Тому саме вихователі, батьки мають дати дитині можливість побачити ближню місцевість, знати в ній кожен річку, ліс, знати рослинний і тваринний світ свого краю, знати, чим займаються люди, як працюють. Ось чому, говорила Софія Федорівна, вихователі дошкільних закладів повинні добре знати рідну природу.

Все це є фактом того, що проблема формування в молодого покоління бережливого ставлення до природи рідного краю є однією з най глобальніших й найактуальніших в історії дошкільної педагогіки.

2. Рекомендації для вихователів.

Формування природничої компетентності вимагає сучасних підходів до розв'язання еколого-природничих завдань. Екологічні знання повинні стати засобами, які використовуються для практичної діяльності та відповідно їх мотивують.

Як і у вихованні взагалі, екологічне виховання слід будувати, дотримуючись відомої педагогічної заповіді: від близького до далекого, від часткового до загального, від простого до складного.

Формування природничо-екологічної компетенції в дитини необхідно розпочинати з найближчого оточення.

Велике значення у формуванні природничої компетенції відіграє природниче розвивальне середовище (використовувати середовище території закладу та мікрорайону).

Особливістю екологічного виховання дошкільників є емоційно-естетичне ставлення до природи. Природне розвивальне середовище не лише забезпечує умови для організованої життєдіяльності дошкільників, а й спонукає їх до самостійного активного пізнання навколишнього світу.

Значну роль у формуванні екологічної компетентності відіграють різноманітні форми освітньої роботи з дітьми: заняття екологічно-природничого спрямування, екскурсії та прогулянки в природу, трудова діяльність, природоохоронні акції.

Для формування екологічної компетентності ефективними є використання таких методів і прийомів: розглядання картин, ілюстрацій, використання ІКТ, проведення дослідів, різноманітних ігор, евристичних бесід та розповідей. Усі ці методи дають змогу розширити та поглибити уявлення дітей про природне довкілля, сприяють формуванню навичок бережливого й турботливого ставлення до об'єктів навколишнього середовища, правильного поведіння в довкіллі, любові до нього.

Ділова гра «Збережемо Планету для нащадків...»

Мета: спрямувати діяльність педагогічного колективу на формування всебічно розвиненої особистості з екологічною свідомістю та загальнолюдськими якостями; навчати дітей свідомо ставитися до оточуючого світу, розуміти особливості предметів і явищ природи; здійснювати посильні заходи з охорони і збереження природних багатств, практично застосовувати набуті в дошкільному закладі знання та вміння щодо збереження навколишнього.

Завдання:

- визначити разом з педагогами сутність поняття «збереження природи»;
- збагачувати знання педагогів про особливості використання нетрадиційних форм роботи з дітьми з даного питання;
- проаналізувати погляди науковців щодо екологічного виховання;
- створювати умови щодо активізації творчих здібностей педагогів, стимулювати їх до використання інновацій.

План семінару

Вправа «Шифрувальники» (визначення поняття «Збереження природи»).

Бесіда: «Нехай земля квітує всюди – природу збережімо, люди!»

1.

1. Гейм «Темна конячка».

1.

1. Гейм «Заморочки з бочки».

1.

1. Гейм «Театральні етюди».

1. Гейм «Далі, далі...».

2. Гейм «Музична пауза».

3. Гейм «Долаємо стереотипи».

4. Гейм «Лист під представників природи».

Хід проведення

Ведуча: Доброго дня, шановні колеги. Сьогоднішню зустріч я хочу розпочати віршем Т.Пушкарьової:

Рідна природо, тобою пишаюсь,

Жадібно фарби та звуки ловлю...

Перед земною красою схиляюсь,

Цей дивний світ я безмежно люблю.

Вважаю, що Ви здогадалися про що піде мова у ході нашої сьогоднішньої зустрічі.

Пропоную розділитися на 2 підгрупи методом дитячої лічилки. Підгрупи займають свої місця.

Погляньте, будь ласка, на дошку і прочитайте словосполучення (Збереження природи). У кожній літері цього словосполучення зашифровані слова, які означають, що треба зробити, щоб наша земля була в небезпеці. Вам необхідно дібрати по одному чи декілька таких слів на кожну літеру та скласти коротеньку розповідь з цими словами. Перша команда працює зі словом «збереження», друга – «природи». Переможе та команда, яка придумає більше слів та складе змістовнішу розповідь. Оцінювати Вашу

роботу сьогодні будуть: завідувач та практичний психолог. (Педагоги розв'язують завдання).

Бесіда: Мабуть, не існує на землі людини, я не захоплювалася б мальовничими краєвидами, не вдихала б із насолодою аромати квітів, не дивувалася б усьому незвичайному й чарівному, що дарує нам матінка Природа. Наша планета потребує постійного піклування й оберігання, до чого й спонукають людство активісти влаштовувати різноманітні заходи, приурочені цьому. *Запитання до вихователів: Які заходи Ви проводите зі своїми вихованцями в повсякденному житті та приурочені до свят?*

Найбільша кількість свят припадає на місяць квітень: Міжнародний день Землі; міжнародний день птахів; День навколишнього середовища). А чи знаєте ви історію святкування дня Землі?

Засновником свята вважають Джона Мортон, адміністратора американського штату Небраска, який у XIX столітті оселився на Дикому Сході та помітив, що колоністи масово вирубують дерева, а на їх місці масово виростають нові будівлі. Перспектива залишитися серед піску та скель не тішила. Тому Джон Мортон запропонував землякам один день на рік присвячувати озелененню їхнього міста. Ідея знайшла прихильників серед населення. Так виник День дерева, у який було висаджено близько мільйона дерев та кущів. І лише в 1970 році, День дерева був названий Днем Землі та набув статусу національного свята. А міжнародного статусу свято офіційно набуло в 2009 році з ініціативи ООН.

Час невпинний, і наше життя плине дуже швидко. Люди вже й не помічають, як дерева, що півстоліття милували око, раптом зникають, а на їхньому місці зводять офісні будівлі та торгово-розважальні комплекси. Можливо, катаклізми та зміни клімату – це її намагання привернути до себе увагу?

Запитання до вихователів: Як можуть піклуватися про природу діти-дошкільники? (очистити від сміття прилеглу територію, посадити дерево на власному подвір'ї, полити квіти на підвіконні, погодувати домашніх тварин тощо).

Гейм «Темна конячка»

Ведучий загадує загадки обом командам одночасно. Їх треба відгадати швидше за команду суперника. Загадки:

Це і краса, і здоров'я, і захисник, і постачальник сировини.(Ліс).

Без рук, без ніг, а будинок будує. (Пташка).

Посади дерево – подякують люди, а зрубаєш дерево – (проклянуть люди).

Що то воно: у воді водиться, з хвостом родиться, а як виросте, хвіст відпадає (Жаба).

Гейм «Заморочки з бочки»

Ведучий пропонує представникам команд по черзі «діставати» з бочки запитання і відповідати на них. (Додаток 1)

Гейм «Театральні етюди».

Ведучий запрошує по 3 представники від кожної команди в зону «імпровізованої» сцени та роздає їм конверти з листівками, де зазначено об'єкт чи явище природи, які треба зобразити у формі пантоміми. Команда суперників має відгадати, який саме об'єкт чи явище їм показали. Завдання для I команди: їжак, дятел, дощ.

Завдання для II команди: папуга, жирафа, сніг.

Гейм «Далі, далі...»

Ведучий ставить командам по черзі серію запитань. За 1 хвилину треба дати якнайбільше відповідей. Якщо команда не знає відповіді, то каже:

« Далі, далі».. Час визначається за допомогою пісочного годинника.

(Додаток 2)

Гейм «Музична пауза»

Ведучий пропонує по черзі кожній команді «наспівати» мотиви українських народних пісень про природу, природні об'єкти чи явища. На якій команді гра зупиниться та команда і стає переможцем.

Гейм «Долаємо стереотипи»

Ведучий пропонує визначити негативні наслідки відомих стереотипів у змісті екологічного виховання дошкільників та знайти шляхи їх подолання. (Додаток 3)

Гейм «Лист від представників природи»

Ведучий роздає командам конверти із завданням:

- Довести корисність жаб у листі «Лист від Жабки»
- Довести корисність мухоморів «Лист від Мухоморчика»

Переможе та команда, яка назве більшу кількість аргументів. (Додаток 4)

Гейм «Домашнє завдання».

Ведучий по черзі запрошує представників команд до презентації:

- «екологічно корисного бутерброду»;

- вітамінного напою.

Підведення підсумків

Ведучий надає слово журі. Підбиваючи підсумки журі враховує злагожденість у роботі, винахідливість, ерудованість, творчість та почуття гумору.

Додатки

Додаток 1

- В якому віці діти починають чергувати в куточку природи?(старший вік).
- З якого віку треба починати виховувати любов та бережне ставлення до всього живого?(від народження).
- Яка форма роботи з екологічного виховання проводиться з дітьми щодня?(спостереження).
- З чого починається ознайомлення дітей з природнім об'єктом? (з розглядання).
- Який вид ігор використовується для ознайомлення дітей з природою? (дидактичні ігри).
- Який вид заняття із ознайомлення з довкіллям завжди проводиться на природі? (екскурсія).

Додаток 2

Запитання до першої команди:

- Як називається рослинний світ? (Флора)
- Як називаються місця для рідкісних тварин та птахів? (Заповідники)
- Група птахів? (Зграя)
- Наука про птахів? (Орнітологія)
- Хто автор картини «Ранок у сосновому лісі»? (Іван Шишкін)
- Відома передача про тварин? («У світі тварин»)
- Орган слуху? (Вуха)
- Який газ виділяють зелені рослини? (Кисень)
- Процес споживання рослинами вуглекислого газу та виділення кисню? (Фотосинтез)
- Як називається водна оболонка Землі? (Гідросфера)
- Як називають шкідливі рослини? (Бур'ян)
- Чи має запах чиста вода? (Ні)
- Як називається стрибуна зелена комаха? (Коник)

- Що таке Асканія-Нова? (Заповідник)
- Як називається хатинка птаха? (Гніздо)
- Як ще називають календулу? (Нагідки)
- Яку рослину називають квіткою сонця? (Соняшник)
- У жіночому роді – зброя, а в чоловічому – південна рослина? (Граната – гранат)
- Назва якої рослини – група крові? (Череда)
- З якої рослини виготовляють ментолову олію? (З м'яти)

Запитання до другої команди:

- Як називається тваринний світ? (Фауна)
- Книга – каталог рідкісних тварин та рослин? (Червона книга)
- Підземна частина рослини? (Корінь)
- Група риб? (Косяк)
- Яка наука вивчає все про собак? (Кінологія)
- Хто автор картини «Шпаки прилетіли»? (Олексій Саврасов)
- Метеорологічні умови, властиві певній місцевості? (Клімат)
- Куди впадає річка Дунай? (у Чорне море)
- Орган зору? (Око)
- Як називається повітряна оболонка Землі? (Атмосфера)
- Пристосування організмів до нових умов існування? (Адаптація)
- Що зображує художник, коли пише пейзаж? (Природу)
- Вони бувають і дикі, і домашні? (Тварини)
- Де мешкає лисиця? (У норі)
- Головним джерелом забруднення повітря є: АЕТ, ТЕС, чи ГЕС? (ТЕС)
- Як називається метелик жовтого кольору? (Лимонниця)
- У якої рослини є зуби, і голова? (У часнику)
- Куш, що символізує Україну? (Калина)
- Назва якої трави є назвою ляльки? (Петрушка)
- Коли температура тіла у горобця вища: взимку чи влітку? (Однакова)

Додаток 3

- *Людина – цар, володар природи.* (У дітей слід сформувати уявлення про людину як органічну частку природи).

- *Тварини та рослини є шкідливі, небезпечні та корисні.*(Формувати в дітей уявлення про те, в природі всі живі організми співіснують у гармонії. З позиції екології всі тварини та рослини є ланками одного ланцюга, і кожна з них виконує свою незамінну роль у природі).
- *Необхідно охороняти природні об'єкти, тому що вони приносять користь людині.*(Природа самоцінна, і охороняти її треба насамперед від бездумного втручання людини).
- *Людина має вдосконалювати природу, допомагати їй та примножувати її скарби.* (Природа живе за власними законами, без допомоги людини. «Поліпшувати природу можна лише там, де людина своїм втручанням у природне середовище вже порушила екологічну рівновагу. У природних умовах будь-яка діяльність людини має враховувати закони самої природи).

Додаток 4

Лист від Жабки

Важко нам, жабам, жити на цьому світі. Ніхто нас не любить, не цінує та не поважає. Всі вважають нас гидкими та не красивими. А про те, що ми корисні, мабуть, ніхто й не знає..

Лист від Мухоморчика

Красивими нас вважають на перший погляд. А коли близько підійдуть, роздивляться, то відразу нехтують: топчуть, ламають, ногами жбурляють.

А ми ж ой як потрібні в природі!

Тетяна Артюх, вихователь-методист дошкільного навчального закладу №31 «Ягідка», м. Суми

План проведення семінару-практикуму

«Виховання екологічної культури в умовах дошкільного закладу»

I. Сучасні проблеми формування природничо-екологічної компетентності дошкільників.

Мета: формувати в дошкільників екологічну компетентність засобами ефективних методів та прийомів.

План проведення

1. Актуальність проблеми екологічного виховання дошкільників(лекція-діалог – вихователь Шевченко Л.М.)
2. Практичні поради та рекомендації щодо екологічного виховання дітей (вихователь-методист Артюх Т.Д.)

II. Ділова гра «Рідну Землю збережемо і дітей цьому навчимо»

Мета: збагатити знання дітей про оточуючий світ, навчати практичної діяльності в довкіллі, виховувати відповідальне ставлення до стану навколишнього середовища.

План проведення

1. Вправа «Шифрувальники» (визначення поняття «Збереження природи»).
2. «Нехай земля квітує всюди – природу збережімо, люди!» (Цікава інформація для вихователів). Вправа «Поставте запитання іншій групі».
3. Гейм «Темна конячка».
4. Гейм «Заморочки з бочки».
5. Гейм «Театральні етюди».
6. Гейм «Далі, далі...».
7. Гейм «музична пауза».
8. Гейм «Долаємо стереотипи».
9. Гейм «Лист під представників природи».

ІІІ. Формування екологічного світогляду засобами театральної діяльності

Мета: довести дітям систему ціннісних моральних орієнтацій засобами театру.

План проведення

1. Майстер-клас театралізованої діяльності з дітьми різних вікових категорій:
 - Пальчиковий театр (ранній вік);
 - Театр іграшок (молодший дошкільний вік);
 - Ляльковий театр (середній дошкільний вік);
 - Театр із підручних матеріалів (старший дошкільний вік).

ІV. Ярмарок екологічних посібників

Мета: виховувати в дітей емоційно-естетичне ставлення до природи методом спостережень та милувань красою навколишнього.

План проведення

1. Представлення та захист екологічних посібників.
2. Підведення підсумків.

«Здоров`я— багатство, його збережемо та до цього дару дітей залучимо»

Мета семінару – практикуму: підвищення професійної компетентності педагогів з питань здоров'язбереження дошкільників.

Задачі:

1. Розширити та й поглибити знання педагогів про зміст та особливості організації фізкультурно-оздоровчої роботи в дошкільному закладі засобами здоров'язбережувальних технологій.
2. Удосконалити навички роботи по зміцненню здоров'я дітей всіх вікових груп.
3. Розвивати творчий потенціал педагогів.

План:

1. *I. Теоретична частина*
2. «Аналіз захворюваності в дошкільному закладі за 2015 рік». Сестра медична старша Бортник С.В.
3. Інтерактивна ділова гра. Вихователь-методист Артюх Т.Д .
4. *II. Практична частина*
5. Практичний показ загартувальних процедур з використанням здоров'язбережувальних технологій по групах .

Вихователі: А.В.Литвиненко, Н.О.Котенко, О.А.Руденко

1. Гімнастика «Маленькі чарівники». Вихователь А.В.Литвиненко.
2. «Звукова гімнастика». Вихователь Н.О.Котенко.
3. «Музикотерапія».Музичний керівник І.Г.Борисенко.
4. Елементи гурткової роботи з фітбол-м'ячами. Вихователь О.А.Руденко.

I. Теоретична частина семінару–практикуму

Ведучий:

Доброго дня, шановні колеги!

Сьогодні ми з вами зібралися в одну велику дружну компанію, яку мені хотілося б назвати “велика дружна сім'я”. Ви не проти? І як водиться, в хорошій сім'ї завжди є про що поговорити. Сьогодні ми і поговоримо про таке багатство як здоров'я.

Здоров'я – необхідна умова активної та нормальної життєдіяльності людини. Відомий письменник і лікар Вікентій Вересає ще в ХІХ столітті точно оцінив роль здоров'я в житті людини: «...З ним нічого не страшно, ніякі негаразди, його втратити означає втратити все; без нього немає свободи, немає незалежності, людина стає рабом оточуючих людей та

обставин; воно – найвище й необхідне благо, а між іншим втримати його так важко!».

Цей вислів залишається актуальним і в наш час. Можливо тому нова психологія людини третього тисячоліття – це здоровий спосіб життя.

Запитання:

Шановні колеги, скажіть, будь ласка, що таке здоровий спосіб життя? *(Відповіді).*

Безумовно, здоровий спосіб життя – спосіб життя людини, направлений на профілактику хвороби та зміцнення здоров'я. В це поняття входять різні базові складові:

- виховання з раннього дитинства здорових звичок та навичок;
- оточуюче середовище: безпечне та сприятливе для існування;
- відмова від куріння, наркотиків та алкоголю;
- здорове харчування, інформованість про якість продуктів;

Звернення до колег: продовжіть список цих понять ... (Відповіді)

- - фізичне активне життя;
- психічне здоров'я;
- загартування та тренування імунітету;
- чіткий режим;
- гігієнічні правила.

Запитання:

А які, на вашу думку, заходи можуть сприяти популяризації здорового способу життя? *(Відповіді)*

Запитання:

Які корисні поради ви можете дати своїм колегам? *(Відповіді)*

(Ставте перед собою конкретні, реальні цілі. Це надасть вам впевненості.

Як і в усіх людських починаннях, успіх породжує успіх.

Будьте готові до того, що досягнення мети вимагає часу. Ви маєте зрозуміти, що досягнення мети неможливе без певних труднощів. Якщо на цьому шляху ви робите два кроки вперед і один назад, ви все ж таки рухаєтесь в потрібному напрямку. Будьте оптимістами, розумійте, що досконалість – в принципі недосяжна мета.

Нагороджуйте себе. Один із важливих законів психології гласить, що закріплюється лише той вид поведінки, за яким слідує підкріплення. Нагородою має служити те, що приносить вам задоволення.

Ведуча:

Виростити здорового громадянина – важке завдання для батьків та педагогів. Народна істина: якщо в дитини не буде Здоров'я – то не буде й Розвитку! Здоров'я – це Дар, який не слід витратити марно, а треба зберігати й примножувати, починаючи з раннього дитинства. А про те, яке здоров'я мають наші вихованці, ми дізнаємося з аналізу захворюваності.

Виступ сестри медичної старшої з теми: «Порівняльний аналіз захворюваності дітей дошкільного закладу за 2014 та 2015 роки».

Ведуча:

Сьогодні наш семінар-практикум «Здоров'я – це багатство, його збережемо та до цього дару дітей залучимо» пропоную вам провести в формі інтерактивної ділової гри.

Інтерактивна ділова гра «Хочеш бути здоровим – будь ним»

Ведуча:

Для того, щоб цікаво та з користю провести час вам необхідно розділитися на три команди та зайняти місця за столами. Оцінювати нашу гру буде експертна комісія, до складу якої ввійдуть: завідувач ДНЗ, сестра медична старша, практичний психолог. Просимо їх зайняти свої місця за столом журі.

Ведуча:

Правила: Для початку гри кожна команда обирає капітана та придумує назву, девіз, що мають відповідати темі нашого семінару. Гра складається з декількох раундів, у ході яких командам необхідно буде відповісти на ряд запитань. Час для роздумів – 2 хвилини. Капітан команди, готовий озвучити відповідь, має підняти руку і тоді команда відповідає. Інші команди не заважають, не підказують. Кожну відповідь оцінює експертна комісія, по закінченню – підведуться підсумки. Час пішов.

(Команди представляють себе)

І раунд «Ранкова гімнастика»

Ведуча: Всі ми добре знаємо, що таке гімнастика. Зарядка – найкращий засіб збадьоритися на весь день. У дошкільному закладі зарядці відводиться найкращий час – ... (ранок).

Розминка:

- У якій послідовності дається комплекс вправ під час проведення ранкової гімнастики?

Слова підказки ви можете побачити на екрані: вправи для рук і плечового поясу, вправи для прямих згиначів тулуба (нахили вперед), вправи для м'язів ніг (але не стрибки і не біг), вправи на розслаблення (починаючи з середньої групи), вправи для бокових м'язів тулуба (нахили в сторони), вправи для косих м'язів тулуба (повороти тулуба), стрибки або біг з повним дозуванням, вправи на відновлення дихання.

– Як можна змінити ранкову гімнастику, щоб підвищити фізичне навантаження?

(Фізичне навантаження зростає за рахунок збільшення кількості повторів кожного руху, темпу його виконання).

Розминка закінчена. Переходимо до запитань командам.

Запитання 1 команді:

– Які задачі фізичного виховання вирішуються в процесі проведення ранкової гімнастики?

1. Розбудити організм дитини та налаштувати його на робочий день.
2. Всебічно, але помірно впливати на зміцнення кістково-м'язового апарату.
3. Активізувати діяльність серцево-судинної, дихальної та нервової системи.
4. Сприяти формуванню правильної постави. Профілактика плоскостопості.

Запитання 2 команді:

– Назвіть тривалість ранкової гімнастики в кожній віковій групі.

(У групі раннього віку – 4-5 хвилин, молодшій – 5-6 хвилин, середній – 6-8 хвилин, старшій – 8-10 хвилин).

Запитання 3 команді:

- Які види та варіанти ранкової гімнастики ви знаєте?

(Звичайна, набір рухливих ігор 2-3, музично-ритмічна гімнастика, гімнастика з ігровим чи сюжетним характером, з предметами та без предметів, за показом дитини, за схемами. На свіжому повітрі можна використовувати такі види: оздоровчі пробіжки в поєднанні з дихальними вправами, подолання перешкод).

II раунд «Кросворд»

Ведуча:

Кросворд (англ. Crossword — пересікання слів) — головоломка, що представляє собою переплетіння рядів клітинок, які заповнюються словами за заданими значеннями.

Завдання:

Команди отримують конверти з кросвордами. На це завдання дається 5 хвилин.

III раунд «Рухова активність»

Ведуча:

Рухова активність — одна з необхідних умов підтримки нормального функціонального стану людини, природна біологічна потреба. Нормальна життєдіяльність практично всіх систем і функцій людини можлива лише при певному рівні рухової активності.

Давайте разом назвемо види рухової активності в дошкільному закладі. (*Відповіді*).

(Заняття з фізичної культури, ранкова гімнастика, гімнастика після денного сну, фізичні вправи під час прогулянки, фізкультхвилинки, фізкультпаузи, фізкультурні свята та розваги, рухливі ігри, дитячий туризм, самостійна рухова активність, дні та тижні здоров'я, індивідуальна робота з фізичного виховання — згідно Інструктивно-методичних рекомендацій щодо організації фізкультурно-оздоровчої роботи в дошкільному навчальному закладі №1/9-438 від 27.08.04).

— Перерахуйте види ходьби, що використовують у дошкільному закладі.

(Ходьба на носках, п'ятках, на внутрішній стороні стопи, широким кроком, приставним, перехресним, напівприсівши, присівши, з випадом вперед, з різноманітним вихідним положенням, парами, змійкою, гімнастична ходьба).

Запитання 2 команди:

— Які методи та прийоми організації та керівництва ви використовуєте для організованої рухової активності?

(Словесні методи — назва вправи, опис, пояснення, вказівка; наочні — показ фізкультурних вправ, використання наочності (малюнок, фото), імітація, зорові орієнтири, звукові сигнали, допомога; практичні — повтор вправ, проведення вправ в ігровій формі, в змагальній формі).

Запитання 3 команди

— Перерахуйте види бігу, що використовуються в дошкільному закладі.

(Відповідь: звичайний біг, на носках, с високим підніманням колін, біг по ребристій поверхні (на гірку, колода), спиною вперед, боком, змійкою, по колу, в різному темпі, біг на швидкість).

IV раунд «Фізкультхвилинка»

Ведуча:

Введення фізкультхвилинки в режим дня дітей різних вікових груп дає позитивні результати. Фізкультхвилинка – короткочасний (1-2 хвилини) захід, який сприяє зміцненню організму, підвищує його працездатність. Фізкультхвилинки проводяться з метою активної зміни діяльності, послаблення втоми, а потім знову – включення в діяльність.

Завдання:

Кожна команда, після того як порадиться, вибере представника від своєї команди, проведе фізкультхвилинку.

Команди виконують фізкультхвилинки.

V раунд «Педагогічна ситуація»

Ведуча:

З появою у вихованні ситуативного підходу в нашому житті з'явилося поняття «педагогічна ситуація».

Педагогічна ситуація – це факт, життєва історія, з якою вихователь стикається в повсякденній роботі та яка породжує педагогічні задачі, що потребують вирішення.

Завдання:

В цьому раунді ми розберемо ряд педагогічних ситуацій. Кожній команді після спільного обговорення ми пропонуємо знайти рішення педагогічної задачі.

Педагогічна ситуація:

Вихователь старшої дошкільної групи під час ранкової гімнастики всі вправи виконувала разом з дітьми від початку до закінчення. Чи правильно це?

(Нагадувати послідовність вправ).

Педагогічна ситуація:

На ранковій гімнастиці в молодшій дошкільній групі вихователь провела вправи з гімнастичними палицями. Перед виконанням кожної вправи вона пояснювала та показувала її, з завданням діти впоралися погано. Після гімнастики були збуджені. Як пояснити стан дітей? Чому діти погано впоралися з завданням?

(Відповідь: гімнастичні палки в молодшій групі не даються).

Педагогічна ситуація:

Мама скаржиться лікарю, що її донька часто хворіє. Мабуть, така вона слабенька від природи? Радять: слід загартовувати дитину. А нам не до загартування! Хай здорових загартовують!

Чи має рацію мама? Чи можна зміцнити послаблене здоров'я дитини? Як довести це мамі?

(Відповідь: головний загартовуючий засіб в холодну пору року – це свіже повітря. Діти мають перебувати на вулиці максимально можливий час. Прогулянки на свіжому повітрі – дуже ефективний засіб. Боятися, що дитина може під час прогулянки застудитися, не слід. Необхідно лише привчити її гуляти в будь-яку погоду, щоденно бувати на свіжому повітрі. Одяг для прогулянки в холодну пору року має бути достатньо теплим та легким, щоб дитина могла вільно рухатися).

VI раунд

Ведуча:

Загартування – важливий компонент здорового способу життя. Загартування – система спеціального тренування організму, що включає в себе процедури, дія яких спрямована на підвищення стійкості організму до переохолодження чи перенагрівання.

Запитання командам:

Як слід вдягнути дитину, якщо температура в приміщенні +18-20° (В); +21-22 (Б); +23 та вище (А).

Виберіть варіант відповіді:

А)

Тонка хлопчатобумажна білизна або без неї, легке плаття чи сорочка без рукавів, носки, на ногах босоніжки. Допустима кількість шарів одягу в області тулуба 1-2. Б)

Хлопчатобумажна білизна, плаття (сорочка) з коротким рукавом, носки, на ногах легкі туфлі чи босоніжки. Допустима кількість шарів одягу в області тулуба 2.

В)

Хлопчатобумажна білизна, плаття (сорочка) з напівшерстяної чи тонкої хлопчатобумажної тканини з довгим рукавом, колготки, на ногах туфлі.

Допустима кількість шарів одягу в області тулуба 2-3.

Ведуча:

Загартування – досліджений засіб зміцнення здоров'я дітей. Проте при проведенні загартовуючих процедур слід дотримуватися ряду принципів: *(давайте разом згадаємо яких):*

- поступовість та послідовність;
- систематичність (процедури по загартуванню слід проводити щодня, тільки в цьому випадку буде результат);
- урахування індивідуальних особливостей (вік, стан здоров'я);
- різноманітність форм та засобів;
- самоконтроль;
- активний спосіб життя.

Якщо ви будете дотримуватися цих принципів, загартування принесе користь вашим вихованцям.

Ведуча:

Закінчилась наша гра. І поки поважне журі підводить підсумки, ми з вами дізнаємося про результати анкетування батьків.

Аналіз анкетування батьків.

Підведення підсумків гри.

Нагородження команд.

1. II. Практична частина семінару-практикуму

Ведуча:

Теоретична частина семінару залишилася позаду, і ми переходимо до другої практичної частини, в якій продовжимо розмову про загартування. Колеги підготували для нас виступи з практичним показом та використанням здоров'язбережувальних технологій. Запрошуємо вихователя групи раннього віку Н.О.Котенко *(Виступ педагога додається)*.

Ведуча:

Далі свій досвід роботи озвучить вихователь молодшого дошкільного віку Т.В.Левченко *(Виступ педагога додається)*.

Ведуча:

Досвідом роботи в середній групі поділиться А.В.Литвиненко *(Виступ педагога додається)*.

Ведуча:

Досвід роботи в старшій групі нам пропонує О.А.Руденко (*Виступ педагога додається*).

Ведуча:

Разом з музичним керівником І.Г.Борисенко ми потрапимо в прекрасний та лікувальний світ музикотерапії. (*Виступ музичного керівника додається*).

Ведуча:

У ході підготовки до семінару ми знайшли цікаву для вас інформацію.

Чи знаєте ви, що є такий перспективний та надійний метод лікування та оздоровлення як **кольоротерапія**. Кольоротерапія – метод лікування кольором. Ще в давнину вважалося, що дія кольору не лише здатна налагодити душевну рівновагу, а й є лікувальним фактором при багатьох фізичних недугах.

«Колір діє на душу, він може викликати почуття, пробудити емоції та думки» – сказав Гете. Колір являє собою світло, без якого неможливе наше існування. В основному ми сприймаємо його за допомогою зору, а також він проникає в наш організм через шкіру, м'язи, а іноді й через кістки. При проникненні в наш організм, колір викликає біохімічні реакції в тканинах, а також стимулює необхідні залози. Така життєво важлива залоза як гіпофіз також піддається стимуляції кольором. Вона породжує гормони, які управляють функціями всього організму в цілому (сном, сексуальним збудженням, обміном речовин та апетитом). Кольоротерапія є своєрідним цілителем для організму людини.

Видатний російський учений-невропатолог В. Бехтерев досліджував, як впливають колірні відчуття на швидкість психічних процесів. З його дослідів з'ясувалося: промені, які перебувають ближче до теплої частини спектра (зокрема **червоний**), мають життєдайну дію. **Жовтий** колір не впливає помітно на психічні процеси та настрій людини; **зелений** – сповільнює; **фіолетовий** – пригнічує їх. Учений також дійшов висновку, що **блакитний** колір гальмує збудження, а **рожевий** – усуває пригнічений стан. Шведські вчені завдяки експериментам дійшли висновку, що різнобарвний світ постає перед малятами у певній послідовності. Спочатку вони сприймають червоний, жовтогарячий і зелений кольори, а вже згодом – фіолетовий, синій і блакитний. Педагоги мають пам'ятати, що формування психіки дитини – це тривалий процес. На нього негативно впливають хаотичне поєднання кольорів у побутовому інтер'єрі, в одязі, неправильне освітлення помешкань, світлове миготіння телеекрану, постійне використання штучних джерел світла. За даними спеціальних медичних та психологічних досліджень, функціональний стан нервової системи у дітей набагато кращий,

якщо панелі в помешканні вифарбовані в білий, блакитний і зелений кольори, ніж у жовтогарячий, а надто в червоний. Водночас синій та зелений кольори також придатні для дитячих кімнат. Стан зорового аналізатора та працездатність дітей вищі, якщо навчальне обладнання має зелену колірну гаму, а не білу, чорну чи коричневу.

Під час проведення занять, пов'язаних із напруженою розумово-зоровою роботою, варто виставляти на стіл вихователя жовті та золотаві квіти. Жовтий колір найясніший, він фізіологічно оптимальний, найменше стомлює зір і добре стимулює нервову діяльність.

Ведуча:

У нашій бурхливій, активній педагогічній діяльності немає місця депресії. І зараз наш музичний керівник І.Г.Борисенко всіх запрошує на бадьору оздоровчу гімнастику.

Практичний показ оздоровчої гімнастики з предметами музичного керівника І.Г.Борисенко.

Ведуча:

Підійшов до кінця наш семінар. Хочеться сподіватися, що він допоміг кожному з нас підвищити професійну компетентність з питань здоров'язбереження дошкільників та розвинути свій творчий потенціал.

А зараз нам необхідно прийняти рішення семінару. Які будуть пропозиції?

Проект рішення семінару-практикуму

- 1.Активізувати роботу по проведенню загартовуючих процедур в усіх вікових групах.
- 2.Систематизувати та впроваджувати в освітньо-виховний процес, запропоновані педагогами загартовуючі заходи з елементами здоров'язбережувальних технологій.
3. Використовувати в роботі з дітьми диск «Музика – цілитель здоров'я».
- 4.За результатами анкетування провести ряд консультацій для батьків вихованців дошкільного закладу.

Ведуча:

Хочеться закінчити нашу ділову гру такими словами: «Здоров'я є тією вершиною, на яку кожна людина сходить самотійно». Тому для нас дорослих, немає завдання важливішого, чим навчити дитину з раннього дитинства оволодівати навичками його збереження та зміцнення. Будьмо всі здорові!

Педагогічний турнір «Гра – основа освітнього процесу»

Мета: актуалізувати знання педагогів про ігрову діяльність як провідний вид діяльності дошкільників; вправляти в умінні висловлювати, аргументувати та відстоювати власну думку; залучати до колективного обговорення проблеми участі у формулюванні загальної думки колективу; розвивати логічне мислення, вміння швидко і чітко відповідати на запитання.

Хід гри

Учасники об'єднуються у дві команди, обирають ведучого та членів журі. **Перший тур**

Ігрова скринька

Кожна з команд отримує скриньку та 20 фішок. Команди по черзі відповідають на запитання, За кожен правильну відповідь команда кладе у свою скриньку одну фішку. Перемагає та команда, у скриньці якої після завершення гри міститиметься більша кількість фішок. Кожна фішка у скриньці – 1 бал. Запитання:

- - Які ви знаєте ігри-забави та театралізації, рекомендовані освітньою програмою для дітей від 2 до 7 років «Дитина» для молодшого та старшого дошкільного віку?
- - Які види ігор використовують у роботі з дітьми у дошкільному закладі?
- - Який віковий період є сенситивним для розвитку ігрової діяльності у дітей?
- - Які, на вашу думку, методи керівництва сюжетно-рольовою грою є найефективнішими на різних вікових етапах?
- - Які за тематикою сюжетно-рольові ігри слід проводити з дошкільниками на різних вікових етапах?
- - Із якою метою проводять дидактичні ігри?
-

- Що означає поняття «ігрові дії»?
-
- Чим відрізняються ігри з правилами від творчих ігор?
- Якими, на вашу думку, є основні джерела, що «живлять» дитячу гру?

Другий тур

Запиши назву гри

Кожна команда отримує аркуш паперу. За хвилину гравці мають записати назви дидактичних ігор природничого та математичного характеру. Скільки складено ігор, стільки й балів отримує команда. Перемагає та команда, яка отримує більше балів.

Третій тур

Опиши рухливу гру

Кожна команда отримує аркуш з переліком рухливих ігор. Гравцям потрібно назвати основні рухи, які використовуються в кожній з ігор, та описати правила гри. За кожну правильну відповідь команда отримує один бал.

Перелік рухливих ігор

- Сонечко і дощик
- Кіт і миші
- Зайчик сірий умивається
- Сірий кіт
- У ведмедя у бору
- Подоляночка

Четвертий тур

М'яч по колу

Ведучий кидає м'яч по черзі кожній із команд, ставлячи при цьому запитання. Гравці повинні впіймати і повернути ведучому м'яч, відповівши на запитання. Оцінює правильність відповіді команда-суперник. Кожна правильна відповідь – один бал.

Запитання:

- Які ви знаєте прийоми керівництва с/р грою з боку вихователя?

Педагогічне керівництво грою має проходити в наступних напрямках:

- Педагог повинен направляти взаємовідношення в групі граючих дітей таким чином, щоб вони були схожі з відношеннями дорослих, які вони передають;

- Педагог повинен схвалювати контроль колективу за виконання ролі кожною окремою дитиною, слідкувати за тим, зауваження дітей одне одному не носили агресивний характер, не викликали бажання вийти з гри. По ходу гри педагог має схвалювати дітей, які добре виконують роль.
- Роль народних ігор?

Народні ігри – це ігри, які походять з давніх-давен, їх побудовано з урахуванням етнічних особливостей (хороводи, забави, ігри з народною іграшкою, обрядові). У народних іграх відображається життя людей, їхній побут, національні традиції, вони сприяють вихованню честі, сміливості, мужності.

- Які прийоми керівництва переважають в організації ігрової діяльності з дітьми молодшого дошкільного віку?

Педагог має дотримуватися таких правил:

- - Викликати активність, ініціативу дітей;
- - Обережно ставитись до образів, створених у грі;
- - Заохочувати винахідливість, підтримувати інтерес.
- - Яке місце посідають ігри в режимі дня?
- У чому відмінність сюжетно-рольової гри в молодшому дошкільному віці та старшому дошкільному віці?

У молодшому дошкільному віці діти наслідують окремі дії оточуючих людей, передають найбільш зрозумілі їм прояви почуттів.

У старшому дошкільному віці діти намагаються передати характерні риси зображуваної людини, її переживання. Сюжет гри стає більш зв'язним, розвивається здатність обдумувати свої дії, домовлятися про них.

- Хто з учених досліджував особливості ігрової діяльності дошкільників?

(Д.Ельконін, Л.Виготський, Г.Костюк, О.Леонтьєв, С. Рубінштейн)

- Що таке предметно-ігрове середовище?

Предметно-ігрове середовище – це динамічний і змінний простір, який забезпечує рухові та пізнавальні потреби кожного вихованця дошкільного навчального закладу. Основні принципи розвивального

середовища: реалізація дитиною права на гру (вільний вибір іграшки, сюжету гри, місця та часу її проведення); універсальність предметно-ігрового середовища, щоб діти могли разом з вихователями готувати й змінювати його, трансформувати відповідно до задуму гри, її змісту, перспектив розвитку; системність, тобто оптимальне співвідношення окремих елементів гри між собою та іншими предметами.

П'ятий тур

Організуй та проведи народну гру

Кожна команда обирає та організовує проведення народної гри (хороводу). З підручних засобів «виготовити» атрибути та динамічно, емоційно провести її. Оцінюється участь усіх гравців, емоційна передача образів.

Після завершення гри журі підбиває підсумки та оцінює гру команд.

Відповіді на запитання до першого туру

- **Що таке провідний вид діяльності?**

Повідним називається перехід від однієї стадії розвитку до інших, який характеризується зміною виду діяльності, у якому відбувається диференціація наступних видів діяльності, формування та ускладнення психічних процесів, особистісне зростання людини. Гра дитини має бути якомога більш вільною від регламентації з боку дорослих та слугувати засобом самовираження й розвитку дитини.

- **Які види ігор використовують у роботі з дітьми у дошкільному закладі?**

Умовно виділяють три класи ігор:

1. Ігри з ініціативи дитини (творчі);

2. Ігри, що виникають з ініціативи дорослого:

– навчальні – (дидактичні, рухливі, сюжетно-дидактичні;

– розважальні – (ігри-забави, інтелектуальні, святково-карнавальні).

3. Народні ігри – ігри, що мають своїм джерелом історичні традиції епосу.

- **Який віковий період є сенситивним для розвитку ігрової діяльності у дітей?**
- **Які, на вашу думку, методи керівництва сюжетно-рольовою грою є найефективнішими ?**

Завдання керівництва сюжетно-рольовою грою: забезпечення необхідними знаннями, атрибутами, формування позитивних взаємин у грі, збагачення змісту гри, розвиток ігрового задуму. Керівництво в ході

підготовки до гри: збагачення знань – екскурсії, художні твори, розгляд ілюстрацій, перегляд діафільмів.

Керівництво в ході самої гри: прийоми, спрямовані на початок гри – бесіди, виготовлення атрибутів, розгляд атрибутів, загадування загадок, читання уривків з художніх творів; прийоми, спрямовані на підтримку та розвиток сюжету – розподіл ролей, розміщення атрибутів, обігрування іграшок, прийоми, спрямовані на формування взаємовідносин у грі – взяття вихователем на себе головної або другорядної ролі, створення в грі ситуації, коли діти могли б вправлятися у дотриманні норм і правил поведінки; закінчення логічним переходом в інший вид.

- Які за тематикою сюжетно-рольові ігри слід проводити з дошкільниками на різних вікових етапах?

Молодший вік – сім'я, дитячий садок, лікарня, на будівництві, водії, магазин, пожежники. Середній вік – сім'я, дитячий садок, лікарня, швидка допомога, рятувальники, водії та пішоходи, льотчики, пекарня, магазин тощо. Старший вік – сім'я, дитячий садок, служба порятунку, моряки, телекомпанія, модний подіум, космічна подорож, фермерське господарство тощо.

- Із якою метою проводять дидактичні ігри?

Дидактичні ігри сприяють, головним чином, розвиткові розумових здібностей дитини, оскільки містять розумове завдання, саме в розв'язанні якого й полягає сенс гри. Розвивають органи чуття дитини, увагу, пам'ять, логічне мислення.

- Що означає поняття «ігрові дії»?

Ігрова дія – прояв активності дитини в ігрових цілях: скласти цеглинки, відгадувати предмети за описом, відгадувати, які зміни відбулися з предметами, вигравати змагання, виконувати роль (зайчика).

- Чим відрізняються ігри з правилами від творчих ігор?

Творчим ігри називають тому, що діти самі визначають мету, зміст і правила гри, відображаючи здебільшого навколишнє життя, діяльність людини та відносини між людьми. Ігри з правилами дають можливість систематично вправляти дітей у виробленні певних навичок, виховання характеру, волі. Ігри з правилами діти засвоюють від дорослих, один від одного. Багато з них передаються від покоління до покоління, однак

вихователі, обираючи гру, обов'язково мають враховувати вимоги сучасності.

- Якими, на вашу думку, є основні джерела, що «живлять» дитячу гру?

Відомі два джерела, які живлять дитячі задуми, спонукають реалізувати їх у грі:

- Явища та події навколишньої дійсності, які випадково спостерігають діти і які викликають у них інтерес;
- Продумана, послідовна організація дорослими доступних, цікавих вражень, що можуть збагатити зміст гри.
- Які особливості ігор-драматизацій?

У ігор-драматизацій є особливість: вони вимагають від дитини свідомого зображення певної ролі, образу, передбаченого текстом твору. В іграх-драматизаціях не обов'язково домагатися від дітей дослівного заучування тексту твору – достатньо зрозуміти його зміст. Важливо дати дітям свободу в їхніх репліках, спонтанних відступах від тексту, а також навчити їх робити це, не шкодячи сюжету.

Рекомендації вихователям щодо організації гри

Як визначити оптимальну міру участі вихователя у сюжетно-рольовій грі?

Спостереження – це важливий засіб вивчення дитини.

Як навчитися спостерігати за грою?

- - Чітко уявити поставлену мету;
- - Правильно зрозуміти, у що саме діти грають, які теми їх цікавлять;
- - Проаналізувати, які враження вона викликала, хто ініціатор;
- Простежити: постійна тема гри змінюється, чим це зумовлено, що заважає дітям довести свій задум, які іграшки використані, як складаються стосунки, хто виконує головну та другорядну роль, які конфлікти виникають, як вони розв'язуються.

С/р гра має бути відображена в календарному плануванні. Педагог повинен систематично обмірковувати прийоми впливу на гру, виховання малят у грі. У плані треба передбачити новий матеріал для гри, а також увести туди інформацію про роботу, що її під час гри проводитиме вихователь. При організації гри доцільно виділити такі питання: вплив на зміст гри; допомога у здійсненні задуманого; створення доброзичливих стосунків між дітьми. Вихователь має допомогти дітям збагатити зміст гри: ознайомлювати з

навколишнім світом через спостереження, розповіді, читання, ляльковий театр.

У яких випадках потрібно втручатися в гру і як саме?

Вихователь має навчити дитину доводити задумане до кінця, не відступати перед труднощами. Вихователь має вчасно помітити, коли в дитини виникають труднощі, запропонувати потрібний матеріал, порадити як зробити те чи інше, висловити своє схвалення. Не варто виправляти вихованця, коли він у грі поєднує казку й реальне життя, вигадує факти, яких не було. Проте не всяку заміну дійсності можна вважати проявом творчості, Часто це пов'язано з нестачею знань, неправильністю уявлень. По закінченні гри вихователю треба все розставити на свої місця.

Допомога вихователя потрібна в організації колективної гри. Адже діти не завжди можуть домовитися між собою, правильно визначити послідовність дій. Навіть за таких умов педагог не повинен відкрито брати на себе роль організатора. Завдання дорослого – тактовно й бережно спрямувати гру, внести в неї певний лад. Вихователь може сприяти реалізації ігрових задумів своїх вихованців добором потрібних матеріалів, порадою, заохоченням, інколи своєю рівноправною участю у грі.

Прийоми щодо розвитку взаємин дітей у процесі гри

1. Підтримати вдалу ініціативу малюка та допомогти в її реалізації.
2. Виявити сильні сторони дитини, допомогти зрозуміти, чим вона може бути корисною для загальної гри і зробити так, щоб інші діти це побачили та оцінили
3. Якщо в грі, яку організували діти, мало активних ролей, вихователь пропонує нові ролі, що робить і саму гру змістовнішою та цікавішою і дітям приносить більше задоволення.

Педагогічний калейдоскоп

Програмові завдання щодо освітніх ліній

Здоров'я та фізичний розвиток

- - Сприяти оволодінню дітьми життєво необхідними рухами з метою природної адаптації до умов навколишнього середовища, формувати фізичні якості, розвивати дрібну моторику.
-

- о Спрямовувати роботу на забезпечення охорони та зміцнення здоров'я дітей. Виховувати витримку, відповідальність, підтримувати інтерес до занять фізичними вправами, виявляти приязне ставлення одне до одного.
-
- о Розвивати уміння доцільно використовувати набутий руховий досвід у самостійній руховій діяльності.
- Стимулювати бажання разом із педагогом обговорювати причини невдач під час виконання фізичних вправ, брати участь у плануванні спільної рухової діяльності.

Дитина в соціумі

-
- о Виховувати зацікавлення предметним світом, бережливе ставлення до речей.
-
- о Формувати активне діяльнісне ставлення до суспільного довкілля, бажання брати участь у спільній діяльності.
-
- о Поглиблювати знання дітей про предметний світ, привертати увагу до значення краси та привабливості предмета, доцільність розташування красивих речей у приміщеннях.
- Формувати доброзичливі стосунки в групі між дітьми.

Мовлення дитини

- Формувати вміння користуватися різноманітними способами спілкування – словесними, мімічними, пантомімічними залежно від життєвої ситуації; запам'ятовувати та переказувати казки, оповідання, складати різні види розповідей; розвивати мовленнєву та пізнавальну активність, спонукати до словесної творчості.
- Розвивати зв'язне мовлення: відповідати на запитання, ставити їх співрозмовникам, учити переказувати казки, складати невеликі оповідання, спираючись на чуттєвий досвід, мовленнєву та пізнавальну активність.
- Сприяти збагаченню, якісному засвоєнню та активізації словника.
- Розвивати розуміння мовлення дорослих без опори на наочність.

Гра дитини

●

- Викликати за допомогою гри позитивні емоції, бажання імпровізувати та фантазувати.
-
- Сприяти розвитку ігрових умінь кожної дитини відповідно до її інтересів та особистісних якостей.
-
- Удосконалювати у дітей уміння спілкуватись одне з одним під час гри, висловлювати власну думку, дотримуватись норм та етикету спілкування.
- Спонукаати дітей до активної участі в різних видах ігор.

Дитина у світі культури

- Розвивати уміння та творчі здібності дитини в образотворчій діяльності.
- Заохочувати внесення авторських творчих фрагментів чи неочікуваних сюжетних поворотів у знайомий сценарій.
- Формувати вміння розрізняти характер музики, впізнавати знайомі пісні та п'єси, сприяти розвитку емоційного відгуку на музичні твори.
- Мотивувати дітей з батьками до відвідувань драматичних та лялькових театрів.

Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі

- Продовжувати формувати інтерес до занять математикою.
- Підтримувати бажання дітей конструювати, сприяти виникненню радісних відчуттів від пізнання та створення нового.
- Викликати радість від пізнання нового.
- Вчити застосовувати домірні прийоми виявлення відношень і закономірностей між предметами та явищами у повсякденному житті.

Дитина у природному довкіллі

- Ознайомити з моделлю Землі – глобусом, картою світу та України, ілюстрованими атласами.
- Залучати дітей до різних видів діяльності у природі, різних форм освоєння природно-прекрасного.
- Вчити елементарним діям з поліпшення природного середовища

(прибирання ділянки, догляд за рослинами, допомога тваринам).

Ведучий підводить підсумки: Які питання викликали непорозуміння? Питання якої освітньої лінії було відгадати найважче? У чому відмітили

позитивне програми? Чи є негативні моменти, що викликають затруднення в роботі?

Заняття №1 семінару –практикуму для вихователів

Лекція-діалог «Теоретичні основи педагогічного спілкування»

Мета: поглибити знання вихователів про психолого-педагогічні основи спілкування; познайомити з функціями, формами та умовами оптимального педагогічного спілкування; забезпечити активність та участь вихователів у діалозі з проблеми педагогічного спілкування.

План

- 1.Функції спілкування (Вихователь-методист Артюх Т.Д.).
- 2.Здатність до спілкування: вроджена чи набута? (Вихователь-методист Артюх Т.Д.).
- 3.Форми спілкування вихователя з дітьми (Практичний психолог Охріменко О.В.).
- 4.Рекомендації для вихователів (Вихователь-методист Артюх Т.Д.).

Тези до проведення семінару

Під педагогічним спілкуванням ми розуміємо систему взаємодії педагога з вихованцями, яка спрямована на пізнання їх, надання виховних дій, організації педагогічних взаємовідношень, формування сприятливого для психічного розвитку дитини мікроклімату в групі дошкільного закладу.

Перша людська функція спілкування – це регуляція спільної діяльності. Участь у спільній діяльності вимагає від кожного із нас відповідних знань і діти отримують їх з перших місяців життя.

Друга функція спілкування – це початковий інструмент пізнання всього на світі. Дитина, отримуючи відомості про світ «опредмеченими», переходить до «опредмечення» самої себе, до виділення «Я» серед інших людей. Тобто, спілкування виконує ще одну функцію – усвідомлення свого «Я».

В усі часи задоволення людиною своїх потреб(фізіологічних, психологічних) відбувається з використанням спілкування. Привернути до себе увагу , виразити себе, переконати оточуючих – все це задачі спілкування. Тому, впливає ще одна з функцій спілкування – самовизначення особистості в її думках та вчинках.

Запитання до вихователів:

Як ви вважаєте, здатність до спілкування – вроджена чи набута? (Відповіді вихователів).

Природа передбачила високий рівень комунікативної готовності для людських істот. Л.С. Виготський звернув увагу на те, що дитина відривається від смоктання груді на звук материнського голосу. У період 2-х місяців вона здатна відрізнити «добру» міміку і інтонацію від «злої».

Здатність до спілкування у людини вроджена. Але вона повинна бути розвинена певним вихованням. Для того, щоб педагогічне спілкування вихователя з дітьми було оптимальним, щоб воно здатне було психологічно розвинути дошкільника, необхідно знати, чого чекають від спілкування з дорослими діти, що саме є визначальним для встановлення з ними сприятливих взаємовідношень.

Експериментальні дослідження показали, що на протязі перших 7-ми років життя послідовно виникають і змінюють одна одну декілька форм спілкування дітей і дорослих. На першому етапі виникає **безпосередньо-емоційне спілкування** з близькими дорослими. В основі його лежить потреба дитини в увазі та доброзичливому відношенні до себе. Ця форма спілкування відіграє важливе значення в психічному розвитку дитини. Основними засобами спілкування являються мімічні рухи.

Наступна – **ситуативно-ділова форма спілкування** дітей з дорослими (6 місяців – 2 роки).

Головною особливістю цього виду спілкування слід вважати практичну взаємодію дитини і дорослого. У цей період дуже важлива позитивна оцінка, так як вона впливає на засвоєння дій з предметами.

З віком дитини виникає ще одна форма спілкування – **пізнавальна** (3-5 років).

Прикладом появи даної форми спілкування може бути виникнення у дитини запитань про предмети, їх різноманітних взаємозв'язках. Важливим засобом спілкування тут є мова. Головним мотивом цього типу спілкування є потяг до спілкування з дорослими заради отримання нової інформації.

Особистісна форма спілкування (6-7 років) характерна для дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку. Це спілкування пізнання соціального, а не предметного світу, світу людей, не речей. Цей вид спілкування існує самостійно і представляє собою комунікативну діяльність. Ведучим мотивом є особистісні мотиви.

Запитання до вихователів:

Які ж умови необхідні для оптимального педагогічного спілкування? (Відповіді вихователів).

Їх можна виділити наступним списком:

- інтерес до людини (підвищена увага, спостережливість, пам'ять про іншу людину);
- вміння слухати інших;
 - звернення до людини (ім'я людини – один із важливих для неї звуків на будь-якій мові);
 - доброзичливе відношення до людей (у сфері спілкування спрацьовує закон взаємного відгуку);
- посміхатися;
- задоволення потреби людини в спілкуванні (бесіда з людиною про те, що вона цінує найбільше).

Рекомендації вихователям:

«Поради вихователю щодо оптимізації спілкування з дітьми»

1. Будь-яке заняття з дітьми – це передача знань, формування умінь та навичок. Щоб заняття викликало інтерес дитини, бажання займатися, необхідно підбирати різноманітні форми його проведення. Якщо ви щодня спілкуєтесь з дітьми одним і тим же способом – це не цікаво дітям.
2. У спілкуванні з дітьми, на заняттях не рідко виникають ситуації, які змушують вихователя «вийти із себе». Вихователь не стримується, він стомлюється від непослухів, зривається на крики та погрози. Необхідно пам'ятати «Крик – це вірна прикмета відсутності культури людських відношень» (В.О.Сухомлинський) .
3. Велике значення в спілкуванні з дітьми має настрій. Вихователь повинен слідкувати за своїм настроєм. Тут необхідно володіти майстерністю перевтілення, бути актором. Цей момент дуже важливий, так як поганий настрій передається дітям, впливає на їх сприйняття, готовність розуміти. Діти завжди тягнуться до людей, які мають веселий настрій, а почуття суму, незадоволеності дорослих сковає їх.
4. Необхідно ставитись до всіх однаково і до кожного по-різному, щоб кожна дитина розуміла, що її люблять та люблять по-особливому.
5. Працюючи з дитячим колективом, вихователь повинен знати індивідуальні особливості дітей. Бережне відношення до особистості дитини – це признание її не – схожості, особливостей прояву характеру, вчинків.
6. Важливою умовою оптимізації спілкування з дитиною є уважність, проникливість та не поспіх. Дитина хоче нам щось сказати, а ми, дорослі, не вислуховуючи кидаємо необережні «Потім, зараз не до цього». Забуваючи, що у кожної дитини виникає ситуація, коли їй виключно важливо з кимось поговорити, поділитися своїми спостереженнями,

думкою, відкриттям. Для цього існують умови, що дають змогу говорити правильно:

- говори так, щоб тебе почули;
- слухай так, щоб зрозуміти про що йдеться;
- створюй умови для того, щоб ситуація навколо процесу спілкування сприяла комунікації.

Вихователю необхідно пам'ятати, щоб спілкування дітей було природним, важливо, щоб вони говорили та діяли під впливом щирих почуттів, по особистому позиву.

Заняття №2 семінару-практикуму для вихователів

«Особливості спілкування вихователя з батьками вихованців»

Мета: поглибити знання вихователів про соціально психологічні особливості сімейного виховання, познайомити з методами та принципами вивчення сім'ї вихованців, формувати вміння диференційовано підходити до організації роботи з батьками.

План

1. Обговорення питання: «Особливості сучасної сім'ї» (Вихователь Шевченко Л.М.).
2. Мотивація батьків на співпрацю з дошкільним закладом (Вихователь Веселова В.І.).
3. Спілкування з агресивно налаштованими батьками (Практичний психолог Охріменко О.В.)
4. Вирішення педагогічних ситуацій (Вихователь-методист Артюх Т.Д.).
5. Рекомендації для вихователів (Вихователь-методист Артюх Т.Д.).

Тези до проведення семінару

Сучасна сім'я потребує сьогодні різноманітних знань як в області психології так і в області педагогіки. Вирішення сімейних проблем вимагає від батьків відповідної компетентності, вольових зусиль, а безперервна освіта стає потребою. У міру своєї зайнятості більшість батьків мало часу приділяють своїм дітям. Необхідність заробити грошей, перенавантаження на роботі, зменшення вільного часу призводить до погіршення їх фізичного та психічного стану, підвищеної подразливості та стомленості. Свої емоції батьки передають дитині, ставлять її в повну залежність від свого настрою, що негативно відображається на її психологічному стані.

Діяльність педагогічного колективу дошкільного навчального закладу не може залишатися осторонь тих ситуацій, що виникають у соціумі. Особлива роль у цьому належить педагогу, вплив якого на дитину іноді значно вагоміший, ніж вплив батьків.

Спілкування – найпростіший спосіб налагодити відношення між людьми. У дошкільному закладі спілкування персоналу та сім'ї здійснюється з приводу виховання та розвитку дітей. Зв'язок спілкування з діяльністю є принциповим та лежить в основі психолого-педагогічних зустрічей педагогів з батьками вихованців дитячого садка.

Що ж допомагає батькам стати активними учасниками освітньо – виховного процесу в умовах дошкільного закладу?

По-перше: це – інтерес. Спираючись на емоцію інтересу батьків, вихователь формує додаткову мотивацію відвідування закладу. Тому в такі зустрічі слід обов'язково включати показові виступи дітей, фрагменти занять, під час яких вихователі доносять до батьків необхідну інформацію. Варто пропонувати вправи, завдання та ігри для дому, запрошувати батьків на консультації, стимулювати бажання, звертатися за порадами, ділитися власним досвідом. Вплив як психологічна категорія, здійснюється за допомогою спілкування, його комунікативною та інтерактивною стороною. Такі своєрідні батьківські вчення однаково корисні всім учасникам освітньо-виховного процесу.

По – друге: розуміння того, що роль накопиченого багажу знань дитини в перші роки життя значно вагоміша, ніж можна собі уявити. Якщо батьки це зрозуміють, то уважніше будуть ставитися до зв'язку між тим, що роблять для дитини вони самі та педагоги. Недарма більшість батьків, звертаються саме до педагога за об'єктивною інформацією про особливості розвитку їх дитини. А батьки бувають різні: ввічливі, культурні, а іноді й з агресивною поведінкою в розмові. Останні, як правило, відстоюють лише свої особисті погляди та ідеї, нехтуючи правами й інтересами співрозмовника. Агресивне спілкування є передумовою для виникнення конфлікту. Конфлікт розгортається поетапно, з наростанням. Якщо не перетворити конфлікт на конструктивну бесіду, не спробувати знайти спільну мову, кожна нова фраза збільшуватиме напруження. Слід пам'ятати, те, щоб справитися з агресією, потрібно бути уважним як до емоцій батьків – співрозмовників, так і до власних. Для цього треба знати правила взаємодії з агресивно налаштованим співрозмовником. Ось деякі з них:

- якщо першу фразу сказано підвищеним голосом, то запропонуйте сформулювати конкретну причину, яка турбує співрозмовника, допоможіть йому підібрати слова;
- якщо співрозмовник говорить тихо, невиразно, то ймовірно, він не остаточно визначився зі своєю позицією і не може дібрати аргументи, ставте уточнювальні запитання максимально доброзичливим тоном;
- якщо співрозмовник перебиває, не дослуховує ваші відповіді – попросіть ще раз сформулювати претензію, перекажіть сказане ним і поцікавтеся, чи правильно ви його зрозуміли;
- якщо ви відчуваєте, що ваше роздратування посилюється, то зробіть глибокий вдих і видих, розслабте м'язи, відчуйте стійкість і рівновагу.

У ході семінару педагоги обговорюють ситуації, які мали місце в їх педагогічній діяльності .

Рекомендації вихователям: «Як організувати бесіду з батьками»

1. Відповідальність за успіх чи невдачу зустрічі лягає на вихователя.
 2. Організовувати зустріч слід так, щоб у ній не було перерви.
 3. Взаєморозуміння налагодиться швидше, якщо вихователь не буде сидіти за столом, бо сидючи за столом він ставить себе в позицію начальника, а не партнера.
 4. Важливе спокійне дружнє вступне слово вихователя.
 5. Слід надати можливість батькам висловитися, уважно їх вислухати.
 6. Необхідно з'ясувати, що батьки думають з приводу своєї дитини, як вони її сприймають. Вихователь не зможе зрозуміти поведінку дитини перш ніж зрозуміє відношення до неї батьків.
 7. Якщо батьки пропонують свій план дій, слід його прийняти та зробити все можливе для його реалізації. Це краще, ніж нав'язувати батькам думку вихователя.
 8. Не варто сперечатися з батьками. Суперечка може викликати образу та відчуження.
 9. Нехай будь-яке рішення стане результатом взаємних роздумів та зі сторони батьків буде поштовхом до дії.
- Намагайтеся відчути «хвилюючі струнки» батьків та не торкайтеся їх.
 - Сприймайте все що говорять батьки, не виражаючи при цьому невдоволення.

Заняття №3 семінару-практикуму для вихователів

**Практичний семінар з елементами інтерактивних технологій:
«Організація діалогічного спілкування дошкільників»**

Мета: підвищувати рівень професійних умінь та навичок педагогів з питань навчання дітей діалогічної мови, удосконалювати комунікативні здібності молодих вихователів, стимулювати педагогів до творчої активності. Викликати інтерес до поставленої проблеми.

Хід проведення

1.Доповідь вихователя – методиста «Діалогічна мова – шлях до спільних думок, загальної діяльності»

Вихователь – методист пропонує обговорити поняття «діалогічна мова» на прикладі усної народної творчості, а саме, віршів О.Пчілки «Журавель» та С.Пушика «Веселики – Журавлі»:

– Не зву тебе «журавель», щоб я не журився, назву тебе «веселиком», щоб я веселився! Будь здоров, веселику!

А ось вірш, що написав Степан Пушик :

– Веселики – журавлі,

що несете на крилі?

Чи то радість?

Чи то сміх?

Може, снігу повен міх?

- Несемо всім вам тепло,
- щоб усе цвіло й росло.

На прикладі запропонованих художніх творів педагоги дійшли висновку, що вірш О.Пчілки поданий у формі монологу, а С.Пушика – у формі діалогу. Тому, спираючись на життєвий досвід та прослухавши віршовані фрагменти, вихователь – методист дає визначення поняття «діалогічна мова»

Діалогічна мова – це коли ведуть бесіду двоє (чи більше) людей на будь-яку тему. Діалогічна мова передбачає очікування відповіді та готовність відповісти самому. Але повноцінним діалогом вважається не просто обмін інформацією, а така взаємодія партнерів, при якій вони поважають один в одному особистість, це особистісне спілкування, обмін почуттями, співпереживаннями, пошук взаєморозуміння. А головне – це шлях до спільних думок, до співпраці, загальної діяльності.

2.Ділова гра « Діамант»

Проблема: «Від чого залежить успіх діалогічного мовлення? Які умови є першочерговими?»

Кожному із присутніх пропонується намалювати «діамант», (ромб, поділений на 9 клітинок) і розташувати в ньому 9 названих умов у порядку їх важливості, значущості.

Далі пропонується зробити спільний «діамант» разом з ближнім сусідом, в четвірці та вісімці колег, знайшовши на думку всіх членів кожної підгрупи, оптимальний варіант розташування дев'яти з названих колегіально умов, в порядку їх значущості.

Колегіально визначається програма дій колективу щодо розв'язання проблеми.

3. Виступ вихователя з досвіду роботи: «Рекомендації щодо використання ефективних методів та прийомів»

У методиці розвитку мовлення розглядаються два основних методи розвитку діалогу: розмова педагога з дітьми та бесіда.

Діалогічному спілкуванню з ровесниками служить прийом спільного складання дітьми розповіді: одна дитина розпочинає розповідь, друга її продовжує, наступна завершує. Це може бути складання розповіді за картиною, серією картин, по набору іграшок, за потішкою. Розповіді можна записати та оформити альбом дитячої словесної творчості. Цікавим прийомом, що створює основу для діалогу дітей є спільне малювання ілюстрацій до оповідань.

Дитяча словесна творчість тісно пов'язана з грою. Є такий цікавий прийом організації спільної гри – фантазії, гри – твору, де діти групами складають «кіно». Перший кадр складає – схематично малює та озвучує – перша дитина, другий кадр – розвиток сюжету – її партнер.

Особливо важливим для розвитку діалогічної мови є творча сюжетно – рольова гра, в якій діти спільно створюють предметно – ігрове середовище, придумують тему, розвивають сюжет, розігрують рольові діалоги та по ходу вступають в різноманітні реальні взаємовідношення. Сюжетно – рольова гра тут розглядається, як показник комунікативної компетентності.

У дошкільній дидактиці накопичений великий досвід недисциплінованого управління увагою дітей. Це і елементи ряження педагога та дітей, несподівані сюрпризні моменти, перш за все – несподівані нові цікаві дії педагога (малювання, принесення іграшок, особливо, які рухаються, звучать, плавають, запалена свічка, нова організація простору спілкування).

Особливу роль відіграє комунікативна вмотивованість дій та висловлювань дітей. Мотив – поштовх діяльності, те, ради чого вона відбувається.

Мотиви педагога та дітей часто не співпадають. Наприклад, нам треба, щоб діти вчилися переказувати текст, багато разів його повторили та запам'ятали. А дітям це не цікаво. Немає спонукального мотиву. Але ми перебудували педагогічний процес і запропонували дітям пограти в казку (саму в ту, яку хочемо навчити переказувати). Демонструємо дітям елементи казкових костюмів, «чарівну паличку». І зміст комунікативної ситуації змінюється. Це вже не заняття по переказуванню казки, а цікава для дітей справа: ряження, драматизація, гра. Дітям не цікаво описувати іграшку, яку всі бачать. Щоб опис став цікавим, можна використати такий прийом: звірі хваляться, хто з них красивіший, хто краще вдягнений. Щоб спілкування дітей було природним, важливо, щоб вони говорили та діяли під впливом щирих почуттів, по особистому позиву. Але при цьому необхідно, щоб не було шумно, щоб діти чули педагога та самих себе. У даному випадку заняття підгрупами необхідні.

4.Обігрування ситуацій

Вихователям пропонується скласти діалог з дитиною з теми: «Твої захоплення», «Твій друг» і т. д. Для цього слід серед вихователів обрати «педагога» та «дитину», які будуть вести діалог. Решта вихователів будуть оцінювати, який із діалогів побудовано ефективно та змістовно.

5.Підведення підсумків

Рефлексія:Чи сподобався семінар?У чому його важливість?Що було корисним?

Заняття №4 семінару-практикуму для вихователів

Педагогічний тренінг

Тема: «Розвиток мовленнєво – комунікативних умінь дошкільників засобами вербального та невербального спілкування»

Мета: поглибити теоретичні знання про мовні зразки педагога; навчити практично застосовувати комунікативні засоби, які полегшать спілкування з різними категоріями людей;розвивати професійну компетентність вихователів.

I.Вправа «Давайте познайомимось»

Педагогам пропонується познайомитися з новим вихователем, який прийшов працювати в дошкільний заклад, тобто кількома реченнями представити себе: як звати, з дітьми якого віку працює, що найбільше подобається в роботі з дошкільнятами.

II. Інтелектуальна розминка

1.Запитання

- Назвіть основні вимоги до мови вихователя.
- Дайте визначення поняття «комунікативність»
- Охарактеризуйте особливості комунікативної компетентності дітей старшого дошкільного віку.
- Назвіть основні методи оптимізації комунікативної діяльності дітей.
- Визначте місце комунікативної компетентності в ряду особистісних характеристик дитини.

2.Визначення в просторі зони для слів «так» і «ні».

Запитання:

- Я завжди посміхаюся?
- Моє відношення до інших людей позитивне?
- Спілкування з дітьми мене радує?
- Я вмію себе стримувати при спілкуванні з агресивно налаштованими батьками?
- Я завжди погоджуюся з думкою інших?

III. Брейнстрімінг

Обговорення компонентів поняття компетентність. Визначення умов, за яких формується мовленнєва особистість.

- 1.Які особливості є основою комунікативно – мовленнєвої компетентності дітей старшого дошкільного віку?
- 2.Розкрийте найбільш доцільні,на вашу думку, форми роботи по формуванню мовленнєво – компетентної особистості.
- 3.Порівняйте вимоги до дитячого мовлення у традиційній методиці розвитку та у нових технологіях.
4. Які дидактичні проблеми щодо розвитку комунікативних умінь та навичок виникають під час організації життєдіяльності дошкільнят?

5. IV. Практичні вправи

Вправа «Посміхатися».

Мета: формувати мотиваційну готовність до створення дружнелюбної атмосфери спілкування.

Вихователям пропонується привчати себе до того, щоб звичайним виглядом обличчя стала тепла посмішка. Якщо ж її немає, повинна бути готовність до неї. Внутрішня посмішка повинна бути завжди. Обігрування посмішки.

Вправа «Підбери фразу».

Мета: розвивати вміння аналізувати та створювати професійні типи висловлювань, збагачувати мову педагогів.

Завдання: знайти в запропонованому списку 5 невдалих фраз при спілкуванні з агресивно налаштованим співрозмовником та замінити їх на більш вдалі.

Варіанти фраз: я б хотіла; Вам буде цікаво дізнатися; я прийшла до висновку; хоча це Вам і не відомо; на превеликий жаль; а я вважаю; спочатку скажу я; Ви не праві.

Вправа «До побачення».

Мета: розвивати вміння аналізувати мовні особливості свого голосу та усвідомлювати значення техніки мови в професійній діяльності.

Вихователям слід промовити слово «до побачення» з різною інтонацією, щоб співрозмовник оцінив текст, вкладений у дану фразу.

1. V. Підведення підсумків тренінгу. Вправа на релаксацію «Що я відчуваю».

Форма проведення: Семінар-практикум

Тема: «Виховати патріота України...»

Присутні: 14 педагогів

Місце проведення: ДНЗ № 31 «Ягідка»

Відповідальний: вихователь-методист

Короткий зміст

Семінар-практикум проведено у формі творчої гри. На фоні грамзапису українських народних пісень учасники семінару висловлювалися – що таке Батьківщина, патріотизм; давали усні відповіді на запитання про Україну, місто Суми; ділилися досвідом використання ефективних методів та прийомів по вихованню в дошкільників патріотичних почуттів; проявляли себе в складанні плану тематичного заняття; створенні творчої композиції з різного підручного матеріалу. Розпочали та закінчили роботу

прослуховуванням «Гімну України» та гімну дошкільного навчального закладу.

Творча година «ВИХОВАТИ ПАТРІОТА УКРАЇНИ...»

МЕТА:

- створити умови для професійного самовдосконалення учасників творчої години;
- сформувати уявлення про багатогранність напрямків педагогічної діяльності з морально-патріотичного виховання;
- надати практичну допомогу у виборі та оволодінні сучасними формами та методами в роботі з даної теми.

ЗАДАЧІ:

- формування у педагогів розуміння актуальності роботи по вихованню морально-патріотичних основ у вихованців дошкільного закладу;
- створення умов для самоосвіти педагогів у даному напрямку;

УЧАСНИКИ: адміністрація та педагоги дошкільного закладу «Ягідка».

МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ: музична зала дошкільного закладу «Ягідка».

ПОПЕРЕДНЯ РОБОТА:

- створення ініціативної групи по проведенню творчої години;
- вивчення науково-методичної літератури з патріотичного виховання;
- виставка методичної літератури з патріотичного виховання;
- виставка дидактичних ігор та посібників з патріотичного виховання;
- виставка буклетів патріотичного виховання;
- виставка дитячих робіт з теми творчої години.

ОБЛАДНАННЯ:

Емблеми, прапорці (жовтий, блакитний, червоний), проектор, підготовлені робочі місця для учасників, мультимедійна презентація з теми творчої години, конверти з завданнями для учасників.

ХІД:

Звучить пісня «Боже Великий, єдиний» (Слова *О.Кониський*, музика *М.Лисенко*)

ВЕДУЧА читає вірш: **М.Чернявський «Рідний край»**

У всіх людей одна святиня,
Куди не глянь, де не спитай.
Рідніша їм своя пустиня,
Аніж земний в чужині рай.

Їм красить все їх рідний край.

Нема без кореня рослини,

А нас, людей, без батьківщини.

– Доброго дня, шановні колеги! Ми раді вітати Вас на творчій годині «Виховати патріота України...».

ВЕДУЧА:

– А що таке Батьківщина? Скажіть, будь ласка, який образ виник у вас? *(педагоги по черзі озвучують свої асоціації на дане слово).*

У кожного з вас виник свій образ Батьківщини, у деякого вони схожі, у деякого – ні. Давайте виведемо своє визначення слова «батьківщина», виходячи з ваших образів.

(Один з педагогів виводить загальне поняття слова «Батьківщина»)

«Батьківщина» – вітчизна, країна, у якій людина народилася, це територія з її природою, населенням, особливостями історичного розвитку, мови, культури, побуту та моралі. У <http://www.onlinedics.ru/slovar/ojegov/b/boleee.html> більш вузькому значенні – чиєсь місце народження.

ВЕДУЧА:

– А як ви розумієте термін «патріотизм»? *(Відповіді педагогів)*

– Шановні педагоги, звернемося до енциклопедії.

Патріотизм – це любов до Вітчизни, відданість їй, намагання своїми діями служити її інтересам.

Велика радянська енциклопедія

Патріотизм – моральний та політичний принцип, соціальне почуття, змістом якого є любов до Вітчизни та готовність підчинити її інтересам свої особисті інтереси.

Вікіпедія

ВЕДУЧА:

– Шановні колеги, чи актуальна в наш час проблема патріотичного виховання?

(Відповіді педагогів)

ВЕДУЧА :

– Так, ви маєте рацію, в сучасних умовах патріотичне виховання особливо актуальне. У листі Міністерства освіти і науки України від 27.06.2014 №1/9-341 «Про організацію роботи в дошкільних навчальних закладах у 2014-2015 навчальному році» зазначено: «відповідаючи на вимоги часу, запити суспільства, у контексті духовного розвитку особистості важливо здійснювати виховання в дітях патріотизму і толерантності до людей різних

національностей. Це досягається активізацією емоційної сфери дошкільника на основі широкої поінформованості про історію, традиції, культуру рідної країни».

Концепція Державної цільової програми розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року основним завданням дошкільної освіти визначає (*цитата*) «...виховання любові до Батьківщини, шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв.»

– Чому, на Ваш погляд, формування у дітей патріотичних почуттів слід розпочинати з дошкільного віку? (Відповіді педагогів)

ВЕДУЧА :

– Саме в дошкільному віці діти легко піддаються педагогічному впливу, в них найбільша сила й глибина вражень. Тому все, що засвоєно в цей період – знання, вміння, навички – є особливо міцним. Важливо закласти в сприйнятливую душу дитини людські цінності, зародити інтерес до освоєння рідної культури, історії своєї країни.

– Яка, на Ваш погляд, найважливіша мета морально-патріотичного виховання сучасного дошкільника? (Відповіді педагогів)

ВЕДУЧА:

– Ви згодні з тією послідовністю роботи з патріотичного виховання, яка представлена на екрані?

ДОШКІЛЬНИЙ ЗАКЛАД РІДНЕ МІСТО
СІМ'Я РІДНА ВУЛИЦЯ

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ, КОНСТИТУЦІЯ КРАЇНА, ЇЇ СТОЛИЦЯ, СИМВОЛІКА

(Педагоги виправляють помилки)

ВЕДУЧА:

– Як Ви правильно помітили йти треба від близького до далекого. Звичайно, дана схема не відображає всієї повноти роботи з патріотичного виховання, що включає виховання в дітей любові до рідної природи, поваги до людей праці, незалежно від їх соціального стану та національної приналежності.

– Які напрямлення дошкільного виховання є базою для патріотичного виховання? (Відповіді педагогів)

ВЕДУЧА:

– Базою патріотичного виховання є моральний, естетичний, трудовий, екологічний, розумовий, культурний, історико-краєзнавчий напрямок

роботи з дошкільниками. У процесі такого різностороннього виховання зароджуються перші паростки громадянсько-патріотичних почуттів.

– Від яких умов залежить пробудження почуття любові до Батьківщини, духовний творчий патріотизм? (Відповіді педагогів)

ВЕДУЧА:

З ваших відповідей можна зробити висновок, що для пробудження почуття любові до Батьківщини необхідно:

– створити сприятливий психологічний клімат у колективі. Кожен день дитини в дошкільному закладі повинен бути наповнений радістю, посмішками, добрими друзями, веселими іграми.

– створити й збагатити предметно-розвивальне та ігрове середовище з урахуванням інтересів та потреб дитини, яке надає можливість їй просуватися в своєму розвитку й самореалізації.

– поєднувати різноманітні методи, що забезпечують об'єктивність та точність отриманих даних.

– Шановні колеги, а які методи та прийоми Ви вважаєте найбільш ефективними в роботі по вихованню патріотичних почуттів?

(Педагоги:

- *перераховують методи – наочний, словесний, практичний та види діяльності, що до них відносяться;*
- *діляться з колегами прийомами в роботі, що допомагають їм успішно реалізовувати даний напрямок роботи в молодшому, середньому, старшому дошкільному віці.)*

ВЕДУЧА:

– У роботі можна використовувати різноманітні методи та прийоми, але обов'язково при виборі того чи іншого метода (прийому) необхідно враховувати психологічні особливості дошкільника: емоційне сприйняття оточуючого, образність та конкретність мислення, глибину та загостреність перших почуттів.

Основною формою роботи має бути спільна діяльність, що підвищує мисленнєву активність. Тут доречним буде прийом порівняння «раніше й тепер», запитання, індивідуальна робота, звертання до досвіду дітей. Це допомагає дітям самостійно аналізувати побачене, робити узагальнення, висновки. Можна запропонувати знайти відповідь в ілюстраціях, запитати у батьків.

Відомо, що для дитини дошкільного віку характерні короткочасність інтересів, не стійка увага, стомленість. Тому звертання до однієї й тієї ж теми декілька разів сприяє розвитку уваги дітей та довготривалому збереженню інтересу до неї. Врахування вікових особливостей дітей вимагає широкого застосування ігрових прийомів, що важливі для підвищення активності дітей, для створення емоційної атмосфери (ігри-подорожі). Все це підкріплюється різноманітними іграми, продуктивними видами діяльності.

–Які ігрові завдання та вправи, Ви використовуєте в своїй роботі? *(Педагоги діляться з колегами найцікавішими знахідками, що допомагають їм здійснювати ігрову діяльність в молодшому, середньому, старшому дошкільному віці.)*

ВЕДУЧА:

– К.Д. Ушинський писав: «Дитині нічого заперечувати, їй потрібна позитивна їжа, годувати її ненавистю, відчаєм та презирством може тільки людина, яка не розуміє потреб дитинства».

– Чи володієте Ви особистісними якостями, які можуть бути позитивним прикладом у вихованні патріотизму у дітей? *(Відповіді педагогів)*

ВЕДУЧА:

– У вихованні все базується на особистості вихователя. Ніякі знання педагога не дадуть ефекту, якщо сам він не буде любити свою країну, знати її культуру та традиції, не буде любити свій край, не буде поважати свій народ, жити його інтересами та турботами.

– Шановні колеги, ми пропонуємо вам спробувати свої сили в діловій грі. Для цього нам необхідно розділитися на 3 команди. Перед початком заходу ви самостійно обрали емблеми. Зверніть увагу, що вони трьох кольорів: жовтого, червоного та блакитного. Педагогів з жовтою емблемою ми запрошуємо пройти за стіл, на якому стоїть жовтий прапорець. Колег, які обрали собі блакитну емблему, ми чекаємо за столом з блакитним прапорцем. Хто надав перевагу червоному кольору – за стіл з червоним прапорцем.

(Педагоги поділяються на команди в залежності від кольору емблеми)

– Перше, що треба зробити командам – це визначити журі з членів своїх команд. Просимо по одному представнику від команди пройти за стіл журі.

(Команди обирають по одному представнику, які проходять на свої місця в журі.)

– ВЕДУЧА:

– Уважно послухайте правила. У грі беруть участь три команди, для яких ми підготували 5 завдань. Всі вони мають відношення до питань патріотичного виховання. За правильні відповіді команда буде отримувати бали від нашого журі. У кінці гри ми підрахуємо кількість балів та визначимо команду-переможця. Під час відповіді однієї команди, інша команда не має права підказувати колегам, давати свої відповіді. За це з команди, яка підказує, будуть зніматися бали.

– І так, зараз **команди придумують собі назву**, яка буде пов'язана з темою нашої зустрічі. Для цього вам дається рівно 1 хвилина. Час пішов.

(Команди радяться та дають відповіді)

– 1 команда буде називатися – « _____ »

– 2 команда придумала собі назву – « _____ »

– 3 команда – « _____ »

– Привітаємо один одного і побажаємо успіху!

– Перед початком гри проведемо невелику **розминку для команд-учасників**. – **Завдання на розминку.**

Ви отримаєте конверти з карточками. Ваша задача відкрити їх, дістати карточки, прочитати текст і сказати назву одного напрямку з патріотичного виховання дошкільників.

1 команда
зачитує текст та визначає назву напрямку з патріотичного виховання.

Відповідь: (Екологічний напрямок)

2 команда
зачитує текст та визначає назву напрямку з патріотичного виховання.

Відповідь : (Історично-краєзнавчий напрямок)

3 команда
зачитує текст та визначає назву напрямку з патріотичного виховання.

Відповідь : (Культурний напрямок)

ВЕДУЧА:

– Спасибі нашим командам за правильні відповіді.

Робота з патріотичного виховання багатогранна, різнопланова, вона ведеться по багатьох напрямках, і саме ці напрямки будуть зустрічатися в нашій грі.

А зараз, запрошуємо пограти

І проблеми порішати.

Щось згадати, повторити,

Чого не знаємо – підучити.

ВЕДУЧА:

– 3 чого починається Батьківщина ... Розпочнемо зі знайомства з історії минулих років. Пропонуємо учасникам нашої ділової гри **1-е завдання**.

Завдання 1:

– На екрані для вас будуть представлені ребуси, по 2 на кожну команду. В ребусах зашифровані слова-поняття. Задача команд-учасників розшифрувати ці ребуси, назвати зашифровані слова. За кожну правильну відповідь команда отримує 1 бал.

– Увага на екран.

Ребуси для 1 команди

Відповідь: (Війна, ордени)

Ребуси для 2 команди

Відповідь: (Пам`ять, честь)

Ребуси для 3 команди

Відповідь: (Перемога, герої)

– Журі розпочинає свою роботу та підраховує перші бали.

ВЕДУЧА:

– Наука про герби називається – (хто підкаже?)... (*геральдика*). Всі ви неодноразово бачили герб міста Суми. Ми пропонуємо вам перевірити свою уважність та відповісти на 3 запитання, що стосуються герба та історії міста. Це буде **другим** нашим **завданням**. За правильну відповідь команда отримує 1 бал.

Запитання 1 команді

– Рік заснування міста? Відповідь: (1655р.)

– Що зображено на гербі м. Суми? Відповідь: (Три сумки)

– Назвіть почесних громадян міста ?Відповідь:
(Д.І.Суханов,В.І.Золотницький, І.Г.Харитоненко,
П.І.Харитоненко,М.В.Сібільов)

Запитання 2 команді

-Хто засновник м. Суми?

Відповідь: (Г.Кондратьєв)

– Що символізує чорний колір на гербі міста? Відповідь: (обережність, мудрість)

-Чим видатне ім'я М.П.Лушпи? Відповідь: (проектування і спорудження театру ім.. Щепкіна, будівництво «Хімпрому»,)

Запитання 3 команді

-Що означає форма герба – щит?

Відповідь: (традиційний тип міст східної України)

-Назвіть сучасних почесних громадян міста? Відповідь: (А.Єніфанов, В.Голубничий, О.Аніщенко)

-Визначна пам'ятка міста? Відповідь: (Альтанка)

ВЕДУЧА:

– Герб міста Суми – це щит традиційного типу міст східної України. Колір його поля – срібний. Срібло подається сріблястим кольором при кольоровому зображенні і чистим полем без фарби – при не кольоровому зображенні герба. Вимірні пропорції герба становлять 3/4відношення ширини до довжини. На полі герба розміщено три чорні сумки: дві зверху, одна – знизу, з їх перев'язами та золотими гудзиками. Своєю формою вони нагадують сумки, які носили козаки Сумського полку.

ВЕДУЧА:

– При підготовці до ділової гри ми знайшли цікаву інформацію, якою нам хочеться поділитися з вами.

Чи знаєте ви, що:

Список справжніх «почесних громадян міста» очолює не Харитоненко, як думає більшість, а комерційний радник **Дмитро Іванович Суханов**. Як людина віруюча, добро робив він в тайні, не афішував своїх добрих вчинків. На його кошт було побудовано Спасо-Преображенський собор, створено Сумську пожежну команду, він був засновником Сумського громадського банку.

Михайло Панасович Лушпа був єдиним, мабуть, на весь Радянський Союз школярем, котрий став кандидатом в члени КПРС в такому юному віці.

Володимир Семенович Стельмах – фінансував будівництво універсального легкоатлетичного манежу в м. Суми, якому присвоєно статус Центру олімпійської підготовки спортсменів України.

– Журі продовжує свою роботу та підраховує бали.

ВЕДУЧА:

Природа – важливий фактор у вихованні патріотизму. Так хто ж людина —господар природи чи друг та захисник? Дослідник чи завойовник? Вона над природою чи вона поряд з природою?

Як Ви вже здогадалися, наше **третє завдання** буде про природу – природу Сумщини. Кожній команді необхідно відповісти на одне запитання та за правильну відповідь отримати 1 бал.

Завдання 1 команді

Назвіть міські парки та сквери, чие ім'я вони носять? *Відповідь: (Міський парк ім.. Кожедуба, сквер дружби,Басівський парк)*

Завдання 2 команді Скільки видів рослин налічує Ботанічний сад СДПУ?*Відповідь:(Близько 500 видів)*

Завдання 3 команді

Назвіть водойми міста . *Відповідь: (Річка Псел, озеро Чеха, Косовицинське водосховище, річка Стрілка)*

ВЕДУЧА:

Чи знаєте Ви, що:

У нашому місті є два ботанічних сади: Ботанічний сад Сумського державного педагогічного університету ім. А.С.Макаренка, який є об'єктом природно-заповідного фонду області та Ботанічний сад місцевого значення «Юннатівський», який у 2010 році створений на території Сумського міського центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, а в 2012 році офіційно занесений до переліку туристичних об'єктів міста Суми.

ВЕДУЧА:

—Фраза з історично-краєзнавчого напрямку: «...задача педагогів та батьків – знайомити дітей з навколишнім світом, спираючись на історичні події та факти» вдало підійшла до нашого **четвертого завдання**, яке має назву – «Темна конячка». Тут ми задумали людину, яка зіграла в історії України важливу роль.

Ваше завдання відгадати її. Про кожну людину є п'ять підказок. Якщо Ви відгадаєте, про кого йде мова після першої підказки, то отримаєте 5 балів, після другої – 4 бали і т. д. Тому, будьте уважні.

Завдання 1 команді

- 1.У Києві, Луцьку, Львові йому споруджено пам'ятник.
- 2.У Києві на вулиці з його іменем розташовані будівлі Верховної Ради та Кабінету Міністрів України.
- 3.У часи незалежної України відкрито музей у Львові, Івано-Франківській області, Києві.

- 4.Його портрет зображено на банкноті номіналом 50 гривень.
- 5.Він був першим президентом Української Народної Республіки.

Відповідь: Грушевський Михайло Сергійович

ВЕДУЧА:

Завдання 2 команді

- 1.Йому присвоєно ступінь академіка з гравірування.
- 2.У багатьох державах йому встановлено пам'ятник.
3. 3. Його твори стали народними піснями.
4. Він народився в сім'ї кріпака.
- 5.Його ім'я стоїть в одному ряду з іменами Пушкіна, Лермонтова, Міцкевича.

Відповідь:Шевченко Тарас Григорович

Завдання 3 команді

- 1.У шкільні роки він прочитав роман Даніеля Дефо «Робінзон Крузо» за три місяці.
- 2.Його ім'я носить Національний інститут серцево-судинної хірургії.
- 3.Перші два курси медичного інституту він закінчив за рік.
- 4.Він – український хірург, академік Академії Наук України, член-кореспондент АМН, Герой Соціалістичної Праці.
- 5.Він вперше в країні зробив протезування митрального клапана серця, першим у світі став використовувати штучні клапани з покриттям.

Відповідь:Амосов Микола Михайлович

ВЕДУЧА:

-Українці – нація творча. Не виняток і педагоги-дошкільники. Ми пропонуємо вам відпочити і створити зі стрічок жовтого, блакитного та червоного кольорів подарунок нашій ненці-Україні. *(Педагоги колективно обирають вид продуктивної діяльності і виконують творче завдання.)*

ВЕДУЧА:

– Ось так весело, знайомлячись з джерелами народної культури, ми залучились до культурного багатства українського народу.

Повернемося до нашого останнього завдання. Команди отримують останнє- **п'яте завдання**. Вам необхідно скласти план заняття «Наша Батьківщина – Україна» з теми, яку ви отримаєте в конвертах. Час на складання плану 5 хвилин. За це завдання команда може отримати від 3 до 5 балів.

Команди представляють свої плани занять.

1 команда – «Україна – моя країна»

2 команда – «Моє рідне місто Суми»

3 команда – «Я люблю свою сім'ю»

ВЕДУЧА:

– Команди чудово справилися з усіма завданнями. І ми просимо журі підвести підсумки нашої ділової гри та повідомити нам результати.

Журі підводить підсумок гри. Вручення командам солодких призів.

ВЕДУЧА:

– Ось і підійшла до завершення наша творча година «Виховати патріота України...». Так що ж означає «Виховати патріота України...»?

(Педагоги говорять)

– «Виховати патріота України» – це значить наповнити повсякденне життя дитини благородними почуттями, які прикрашали б усе, що вона пізнає та робить. Любов до рідного краю, рідної культури, рідної мови починається з малого – з любові до своєї сім'ї, до свого житла, до свого дошкільного закладу.

Поступово ця любов переходить у любов до Вітчизни, її історії, минулого й теперішнього, до всього людства.

А на завершення нашої зустрічі ми пропонуємо всім учасникам заспівати гімн дошкільного закладу «Ягідка».

Колектив виконує гімн дошкільного навчального закладу «Ягідка»

Чайна пауза.

Додаток 1

до листа МОН України

від 13.06.2017 № 1/9-322

Інструктивно-методичні рекомендації

«Про організацію освітньої роботи в дошкільних навчальних закладах у 2017/2018 навчальному році»

Розвиток дошкільної освіти залишається одним із пріоритетних напрямів державної політики у галузі освіти. Основні завдання 2017/2018 році— створення належних умов для отримання дітьми дошкільної освіти, забезпечення дієвості особистісно орієнтованої освітньої системи та реалізація принципів демократизації, гуманізації та індивідуалізації,

інтегративності педагогічного процесу в дошкільному навчальному закладі. Це сприятиме своєчасному становленню і всебічному розвитку життєво компетентної особистості дитини, формуванню її фізичної і психологічної готовності до нової соціальної ролі.

Необхідно продовжити роботу щодо організації сучасного освітнього середовища дошкільного навчального закладу, сприятливого для формування гармонійно розвиненої особистості та реалізації індивідуальних творчих потреб кожної дитини. Сучасний дошкільний навчальний заклад має бути позитивним, динамічним простором, що оптимізує розвивальний потенціал дітей.

Організація освітньої діяльності в дошкільних навчальних закладах у 2017/2018 навчальному році здійснюється відповідно до Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», Указу Президента України від 13.10.2015 № 580/2015 «Про стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки», Базового компоненту дошкільної освіти, Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді (затверджено наказом МОН України від 16.06.2015 № 641), Положення про дошкільний навчальний заклад (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20.03.2003 № 305), Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів (затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 № 234), Гранично допустимого навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форм власності (затверджено наказом МОН України від 20.04.2015 № 446), інших нормативно-правових актів.

На допомогу у вирішенні окремих організаційних питань функціонування дошкільного закладу пропонуємо до використання у роботі «Нормативний путівник: актуальні питання» (додаток 2).

Зміст дошкільної освіти визначається Базовим компонентом дошкільної освіти – державним стандартом, виконання вимог якого є обов'язковим для усіх дошкільних навчальних закладів незалежно від підпорядкування, типів і форм власності, інших форм здобуття дошкільної освіти.

Освіта дітей дошкільного віку у межах Базового компонента дошкільної освіти здійснюється за комплексними і парціальними програмами та іншими видами навчальних видань, рекомендованими Міністерством освіти і науки України або схваленими для використання у дошкільних навчальних закладах комісією з дошкільної педагогіки та психології Науково-методичної ради з питань освіти МОН України.

У дошкільних навчальних закладах усіх типів і форм власності при реалізації права дітей на дошкільну освіту враховуються особливі освітні потреби у навчанні і вихованні кожної дитини, у тому числі дітей з особливими освітніми потребами відповідно до принципів інклюзивної освіти. Програмно-методичний супровід змісту дошкільної освіти дітей з особливими освітніми потребами здійснюється за окремими програмами і методиками, рекомендованими МОН або схваленими відповідними предметними комісіями НМР з питань освіти МОН України. Інформація та програми розміщено на сайті МОН України за посиланням: <http://mon.gov.ua/activity/education/doshkilna/diti-z-osoblivimi-potrebam>.

Додаткові освітні послуги, що не визначені інваріантною частиною Базового компонента дошкільної освіти, вводяться відповідно до статутних цілей і завдань дошкільного навчального закладу лише за згодою батьків дитини або осіб, які їх замінюють, на основі угоди між батьками або особами, які їх замінюють, та закладом у межах гранично допустимого навчального навантаження на дитину. Додаткові освітні послуги не можуть надаватися замість або в рамках комплексних освітніх програм з дошкільної освіти.

Інформація про рекомендовані Міністерством освіти і науки України для використання в освітньому процесі дошкільних навчальних закладів програми та іншу навчально-методичну літературу наведено у Переліку навчальної літератури, який щорічно оновлюється та розміщується на офіційному сайті Міністерства (<http://mon.gov.ua/activity/education/doshkilna/norm-baza.html>).

Звертаємо увагу, що з 2017/2018 навчального програма «Українське дошкілля» є чинною у редакції 2017 року.

В умовах освітньої реформи «Нова українська школа», що здійснюється Міністерством освіти і науки України, важливим завданням є забезпечення наступності між ланками освіти. Гармонійний розвиток особистості дитини у період дошкільного дитинства та старту шкільного життя – основа подальшого її успіху в умовах безперервної освіти впродовж дорослого життя.

Саме тому, підготовлено нову редакцію програми розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт». Авторська група сформулировала головні конструкти програмних завдань з урахуванням вимог сьогодення:

- створення фундаменту успішності дитини в умовах нової української школи;

- збалансування напрямів розвитку цілісної особистості дитини;
- створення сучасної та зручної системи методичного сервісу для педагогів та батьків.

Тож звертаємо увагу педагогів на те, що у новому навчальному році набуде чинність нова редакція програми розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт».

Діяльність дошкільного навчального закладу регламентується планом роботи на навчальний рік і літній оздоровчий період, що схвалюється педагогічною радою закладу, затверджується його керівником.

Дошкільний навчальний заклад з метою своєчасного виявлення, підтримки та розвитку природних нахилів та здібностей вихованців може організовувати освітній процес за одним чи кількома пріоритетними напрямками (художньо-естетичний, фізкультурно-оздоровчий, музичний, гуманітарний тощо).

Педагогічний колектив дошкільного навчального закладу має право обирати чинні комплексну(і)(як основну) та додаткові парціальні програми для забезпечення ефективної реалізації інваріантного та варіативного змісту дошкільної освіти. У дошкільному навчальному закладі можуть одночасно використовуватись кілька комплексних та парціальних програм (з певних напрямів освітньої роботи). При цьому, важливо враховувати специфіку діяльності (тип) навчального закладу, потреби і можливості, інтереси вихованців та їхніх родин. Вибір програм розвитку, виховання і навчання, форми календарного планування освітньої роботи з вихованцями ухвалюються педагогічною радою закладу на навчальний рік.

Пріоритетнізмістові напрямита завдання освітньої роботи на 2017/2018 навчальний рік визначаються самостійно кожним дошкільним навчальним закладом на основі аналізу роботи закладу за минулий рік із урахуванням виявлених проблем та потреб дошкільного навчального закладу, з огляду на проблеми та актуальні життєві питання регіону. Кількість ключових завдань, над якими працює колектив, визначається закладом і залежить від кількості груп, режиму роботи тощо.

Для ознайомлення педагогічної громади з формами роботи з батьками матеріали Всеукраїнського фестивалю-огляду кращого досвіду з організації просвіти батьків вихованців дошкільних навчальних закладів «Джерело батьківських знань» будуть розміщені на сайтах Міністерства освіти і науки України, Інституту модернізації змісту освіти.

З метою забезпечення якості дошкільної освіти важливо здійснювати підвищення кваліфікації та ініціювати (або підтримувати) саморозвиток педагогів у міжкурсовий період шляхом мотивування до участі у роботі майстер-класів, колоквиумів, брейн-рингів, воркшопів та інших форм динамічного навчання дорослих (у тому числі з питань наступності між дошкільною та початковою ланками у рамках впровадження концепції «Нової української школи»). Такі інтерактивні форми методичної роботи будуть ефективними як в умовах освітнього простору дошкільного навчального закладу, міста, району так і на базі інститутів післядипломної педагогічної освіти, які надаватимуть освітні послуги за замовленням педагогів сфери дошкільної освіти.

Додаток 2

до листа МОН України

від 13.06.2017 № 1/9-322

Нормативний путівник: актуальні питання

Питання	Відповідь	Підстава
Додаткові освітні послуги	Додаткові освітні послуги, які не визначені Базовим компонентом дошкільної освіти, вводяться лише за згодою батьків дитини або осіб, які їх замінюють, за рахунок коштів батьків або осіб, які їх замінюють, фізичних та юридичних осіб на основі угоди між батьками або особами, які їх замінюють, та дошкільним навчальним закладом у межах гранично допустимого навантаження дитини. Після денного сну діти можуть відвідувати гуртки. Тривалість проведення гурткової роботи – 15-25 хвилин залежно від віку дітей. Недопустимо проводити заняття в гуртках за рахунок	Закон України «Про дошкільну освіту»

	часу, відведеного на прогулянку та денний сон.	
--	--	--

Положення про дошкільний навчальний заклад, затверджене постановою Кабінету Міністрів України № 305 від 12 березня 2003 р.

Наказ МОН України «Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності» від 20.04.2015 № 446

Лист МОН України «Про організацію додаткових освітніх послуг у дошкільних навчальних закладах» від 15.11.2013 № 1/9-813

Відкриття інклюзивних груп Рішення про створення інклюзивної групи (груп) у дошкільному

навчальному закладі комунальної форми власності приймається органом управління освітою, у сфері управління якого перебуває відповідний навчальний заклад, державної форми власності – засновником (засновниками), приватної форми власності – власником (власниками) на підставі заяви батьків дитини з особливими освітніми потребами, у тому числі з інвалідністю, або особи, яка їх замінює. Прийом дітей до інклюзивних груп здійснюється керівником дошкільного навчального закладу протягом календарного року за наявності місць на підставі заяви батьків або осіб, які їх замінюють, медичної довідки про стан здоров'я дитини з висновком лікаря, що дитина може відвідувати дошкільний навчальний заклад, довідки дільничного лікаря про епідеміологічне оточення, свідоцтва про народження. Для дітей з особливими освітніми потребами, у тому числі з інвалідністю, додатково подається висновок психолого-медико-педагогічної консультації, копія медичного висновку про дитину-інваліда віком до 18 років (наданої лікарсько-консультативною комісією) або копія посвідчення особи, яка одержує державну соціальну допомогу, відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам», копія індивідуальної програми реабілітації дитини-інваліда, направлення місцевого органу управління освітою. Положення про дошкільний навчальний заклад, затверджене постановою Кабінету Міністрів України № 305 від 12 березня 2003 р. Наказ МОН України, МОЗ України «Про затвердження Порядку комплектування інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах» від 06.02.2015 № 104/52

Лист МОН України «Щодо організації діяльності інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах»

від 12.10.2015 № 1/9-487

Педагогічне навантаження асистента вихователя Для забезпечення особистісно-орієнтованого підходу та організації корекційно-розвиткової роботи в інклюзивній групі штатним розписом дошкільного навчального закладу передбачається 1 ставка асистента вихователя на 1 інклюзивну групу. Проектом змін до Закону України «Про дошкільну освіту», що знаходиться на розгляді у Верховній раді України, передбачено педагогічне навантаження асистенту вихователя в інклюзивній групі – 36 год. на тиждень. До прийняття зазначеного акту педагогічне навантаження визначають засновники (власники) закладу освіти в якому функціонує інклюзивна група.

Типові штатні нормативи дошкільних навчальних закладів, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України . № 1055 від 04.11.2010 р., зареєстровано в Міністерстві юстиції України 23 листопада 2010 р. за № 1157/18452

Право методиста РМК працювати у ДНЗ На умовах сумісництва працівники можуть працювати на тому самому або іншому підприємстві, в установі, організації або у громадянина у вільний від основної роботи час. Не вважається сумісництвом педагогічна робота з погодинною оплатою праці в обсязі не більш як 240 годин на рік. Така педагогічна робота може виконуватися як упродовж основного робочого часу, так і за його межами. Виконання цієї роботи в робочий час допускається лише з дозволу керівника. При цьому заробітна плата за основною посадою не утримується. Постанова КМУ «Про роботу за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій» від 03.04.1993 № 245

Положення про умови роботи за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій, затвердженого наказом Міністерства праці України, Міністерства юстиції України, Міністерства фінансів України від 28.06.1993 № 43 Атестація педагогів, які не мають відповідної освіти Педагогічні працівники, які працюють у дошкільних навчальних закладах без відповідної освіти та які пройшли підвищення кваліфікації, обов'язково проходять атестацію один раз на 5 років з присвоєнням тарифних розрядів та/або кваліфікаційних категорій. Педагогічні працівники з повною вищою педагогічною освітою або іншою повною вищою освітою за умови проходження ними підвищення кваліфікації, атестуються як такі, що мають відповідну освіту один раз на п'ять років і мають право на присвоєння їм кваліфікаційних категорій за умови відповідності установленим критеріям.

Атестація таких працівників здійснюється атестаційними комісіями того самого рівня, що й працівників з відповідною освітою. Типове положення про атестацію педагогічних працівників, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 № 930 (із змінами)

Лист МОН України «Щодо атестації педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів, які працюють не за фахом» від

19.12.2013 № 1/9-891

Атестація при переході з однієї посади на іншу За педагогічними працівниками, які переходять на роботу з одного навчального закладу до іншого, а також на інші педагогічні посади у цьому самому закладі, зберігаються присвоєні кваліфікаційні категорії (тарифні розряди) та педагогічні звання до наступної атестації. Типове положення не містить норми, що передбачає послідовність присвоєння кваліфікаційних категорій на кожній з посад, які займає педагогічний працівник.

Типове положення про атестацію педагогічних працівників, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 № 930 (із змінами) Тривалість відпустки музичних керівників, інструкторів з фізкультури, практичних психологів у ДНЗ комбінованого типу Якщо працівники обслуговують групи, в яких не менш як 50% дітей, які потребують корекції фізичного і психічного розвитку, або якщо в цих закладах укомплектовано не менш як 50% таких груп, то тривалість їх щорічної відпустки становить 56 календарних днів. В інших випадках відпустка зазначених категорій педагогічних працівників становить 42 календарних дні. Порядок надання щорічної основної відпустки тривалістю до 56 календарних днів керівним працівникам навчальних закладів та установ освіти, навчальних (педагогічних) частин (підрозділів) інших установ і закладів, педагогічним, науково-педагогічним працівникам та науковим працівникам, затверджений постановою КМУ від 14.04.1997 № 346 Втручання сільського голови у діяльність ДНЗ Виключний перелік повноважень сільського голови визначений частиною четвертою статті 42 Закону України «Промісцеве самоврядування в Україні». Здебільшого повноваження сільського голови пов'язані з організацією роботи сільської ради та співпрацею з територіальною громадою і представництвом її інтересів. Сільський голова не має розпорядчих повноважень щодо навчальних закладів, які перебувають у сфері управління обласної (районної) ради або державної адміністрації, зокрема щодо кадрового забезпечення педагогічним або іншим персоналом. Призначення та звільнення з посади

керівника і заступника керівника (вихователя-методиста) навчального закладу комунальної форми власності здійснює лише відповідний орган управління освітою. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» Установлення додаткових пільг для батьків щодо звільнення від плати за харчування дітей у ДНЗ Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, організації та установи державної (комунальної) форм власності, які мають у своєму підпорядкуванні дошкільні навчальні заклади, можуть установлювати додаткові пільги щодо батьківської плати за харчування дітей за рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів, підприємств, організацій, установ. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» (ст. 34)

Закон України «Про місцеві державні адміністрації»
(ст. 23)

Постанова Кабінету Міністрів України «Про невідкладні питання діяльності дошкільних та інтернатних закладів» від 26.08.2002 № 1243

Порядок встановлення плати для батьків за перебування дітей у державних і комунальних дошкільних та інтернатних навчальних закладах, затверджений наказом МОН України від 21.11.2002 № 667 Оплата працівникам за перевищення планової наповнюваності груп Керівники дошкільних навчальних закладів мають право в межах фонду заробітної плати (фонду оплати праці) встановлювати доплати за перевищення планової наповнюваності груп вихователям, вчителям-логопедам (вчителям-дефектологам), музичним керівникам, інструкторам з фізкультури, помічникам вихователів (абз. третій п. 52 Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти. Доплати провадять за фактичну кількість дітей, які відвідували групи понад встановлену норму наповнюваності за минулий місяць, виходячи зі ставки заробітної плати (посадового окладу) відповідного працівника.

Нормативна наповнюваність груп для дітей віком до трьох років — не більше 15 осіб, віком від трьох років — не більше 20.

Розмір доплати визначають так: ставку заробітної плати працівника ділять на кількість робочих днів у минулому місяці та нормативну кількість дітей у групі (15 чи 20). Отриманий результат множать на фактичну кількість дітей, які відвідували ці групи щодня минулого місяця понад нормативну наповнюваність.

Для працівників, чия заробітна плата, нарахована зі ставки заробітної плати (посадового окладу), меншої ніж мінімальна, тобто менше ніж 3200 грн, з урахуванням усіх інших виплат за відпрацьовану місячну норму годин, а саме надбавок за вислугу років, «престижність праці», підвищень та доплат за педагогічні звання, за роботу в групах компенсуючого типу тощо, доплату за перевищення планової наповнюваності груп або її частину також враховують до мінімальної заробітної плати. Серед педагогічних працівників — це ті, посади яких віднесено до 7-11-го тарифних розрядів, серед непедагогічних — помічники вихователів, роботу яких оплачують за 5-6-м тарифними розрядами. Інструкція про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затвердженої [наказом МОН від 15.04.1993 № 102](#) Доплати працівникам, які використовують у роботі дезінфікувальні засоби Підпунктом «г» підпункту 3 пункту 3 постанови Кабінету Міністрів України «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» передбачена виплата працівникам за використання в роботі дезінфікувальних засобів, а також працівникам, які зайняті прибиранням туалетів, — у розмірі 10 відсотків посадового (місячного) окладу. Доплата в розмірі 10 відсотків посадового (місячного) окладу (тарифної ставки) працівникам, які використовують у роботі дезінфікувальні засоби, а також працівникам, які зайняті прибиранням туалетів, нараховується понад розмір мінімальної заробітної плати (3200 грн). Постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 р. № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери»

Лист Мінсоцполітики від 17 березня 2017 року № 737/0/101-17/28

«Щодо доплати працівникам, які використовують у роботі дезінфікувальні засоби, а також працівникам, які зайняті прибиранням туалетів»